

Quicksan Flora- en faunawet

**Slotenseweg 11
te Nistelrode**

INZICHT
&
OVERZICHT

Quickscan Flora- en faunawet

Slotenseweg 11 te Nistelrode

Opdrachtgever : Beeck Adviseurs voor Ruimtelijke Ontwikkeling B.V.
Postbus 1113
5602 BC EINDHOVEN

Projectnummer : 20150609

Status rapport / versie nr. : Definitief 01

Datum : 15 maart 2016

Opgesteld door : ing. G. Spruijt

Gecontroleerd door : ing. G. Moret

Voor akkoord : mr. ir. H. Wenting

Paraaf :

Versie nr.	Datum	Omschrijving	Opgesteld door	Gecontroleerd door
D01	2016-03-15	Quickscan Flora- en faunawet	GS	GM

INHOUD

blz.

1	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding en doelstelling	2
1.2	Leeswijzer	2
2	SITUATIE EN PLANVORMING	3
2.1	Gebiedsbeschrijving	3
2.2	Ruimtelijke ontwikkeling	3
3	NATUURBELEID EN WETGEVING	4
3.1	Inleiding	4
3.2	Gebiedsbescherming	4
3.3	Soortenbescherming	4
4	QUICKSCAN	5
4.1	Onderzoeksmethodiek	5
4.2	Scan gebiedsbescherming	6
4.2.1	Natuurbeschermingwet 1998	6
4.2.2	Nationaal Natuurnetwerk (NNN, in de wet EHS)	6
4.3	Scan soortenbescherming	7
4.3.1	Inleiding	7
4.3.2	Flora	7
4.3.3	Zoogdieren (inclusief vleermuizen)	8
4.3.4	(Broed)vogels	10
4.3.5	Reptielen	11
4.3.6	Amfibieën	11
4.3.7	Vissen	12
4.3.8	Insecten (ongewervelde)	12
5	CONCLUSIE/AANBEVELINGEN	13
5.1	Gebiedsbescherming	13
5.2	Soortenbescherming	13
6	GERAADPLEEGDE BRONNEN	16

BIJLAGEN

1. Foto's veldinventarisatie plangebied
2. Flora- en faunawetgeving
3. Toelichting schema vrijstelling, gedragscode, ontheffing
4. Gegevens Quickscanhulp
5. Natuuronderzoek 2012 (bureau Schenkeveld)

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Beeck Adviseurs voor Ruimtelijke Ontwikkeling B.V. is door AGEL adviseurs een quickscan Flora- en faunawet uitgevoerd ten behoeve van een bestemmingsplanwijziging. De bestemmingsplanwijziging moet de realisatie van een hotelaccommodatie op het terrein dat behoort bij de The Duke Golfclub te Nistelrode mogelijk maken.

Doel van de quickscan Flora- en faunawetgeving is het inzichtelijk maken of beschermde natuurwaarden in het plangebied aanwezig zijn en welke betekenis die hebben voor de verdere uitvoering. Tevens wordt bekeken of er door de geplande ontwikkeling negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde gebieden.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zal ingegaan worden op de ligging van de onderzoekslocatie en het gebruik van het plangebied. Hoofdstuk 3 geeft een omschrijving van de huidige natuurbeleid/wetgeving en in hoofdstuk 4 wordt de onderzoeksmethodiek omschreven en worden de resultaten weergegeven van de uitgevoerde quickscan. De conclusie en aanbevelingen van de quickscan worden omschreven in hoofdstuk 5. Tot slot worden in hoofdstuk 6 de geraadpleegde bronnen vermeld.

2 SITUATIE EN PLANVORMING

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied is in het buitengebied aan de noordzijde van het dorp Nistelrode gelegen. Het plangebied maakt onderdeel uit van de The Duke Golfclub welke is gelegen aan de Slotenseweg 11 te Nistelrode. Kadastraal is het volgende bekend; kadastrale gemeente Bernheze, sectie A en gedeelte van perceelnummer 4781. In de huidige situatie betreft het plangebied het clubgebouw van de golfclub met bijbehorende parkeervoorziening en een gedeelte groen. In bijlage 1 zijn foto's opgenomen van het plangebied ten tijde van het veldbezoek op d.d. 4 maart 2016.

Figuur 2.1: Luchtfoto met plangebied rood omkaderd (bron: kaartbank.brabant.nl/viewer).

2.2 Ruimtelijke ontwikkeling

De opdrachtgever is voornemens om het bestaande 'clubhuis' uit te breiden met een hotelaccommodatie en een congresruimte. De accommodatie komt aan de westzijde van het bestaande clubgebouw. De hotelaccommodatie zal ondergronds worden verbonden met het bestaande clubgebouw wat hoger is gelegen ten opzichte van de directe omgeving. Met de voorgenomen planontwikkeling zullen er meerder bomen worden gerooid.

3 NATUURBELEID EN WETGEVING

3.1 Inleiding

Bescherming in het kader van de natuurwet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en ecologische hoofdstructuur. De soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

3.2 Gebiedsbescherming

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van natuurgebieden. In de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) geïmplementeerd. De gebieden die hieronder vallen, vormen samen het Natura 2000-netwerk. Natura 2000 bestaat uit habitat- en vogelrichtlijngebieden en Natuurbeschermingswetgebieden. De Natuurbeschermingswetgebieden kunnen binnen de begrenzingen van de Natura 2000 worden ondergebracht, al zijn ze in eerste instantie niet via de Europese richtlijnen aangewezen. De gebieden zijn van grote betekenis voor de bescherming van de Europese biodiversiteit en dienen gezamenlijk met alle andere aangewezen gebieden in Europa een natuurnetwerk te vormen.

Het Nationaal Natuurnetwerk (in de wet EHS) is een netwerk van natuurgebieden en verbindingzones. De provincie Noord-Brabant wil in 2018 alle gaten in het netwerk hebben gedicht met nieuwe natuur. De concrete ambities staan in het natuurbeheerplan. Hierin staan twee kaarten; de beheertypekaart en de ambitiekaart. De beheertypekaart laat zien hoe natuur en landschap in Brabant er nu voor staan. De ambitiekaart geeft aan hoe zij er uit moeten gaan zien. Het plan vormt de basis voor subsidies voor beheer en inrichting.

3.3 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en faunawet geregeld. Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel verbodsbepalingen als een zorgplicht. De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee', tenzij principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn. Voor verschillende categorieën, soorten en verschillende activiteiten zijn vrijstellingen of ontheffingen van deze verbodsbepalingen mogelijk. Hiervoor gelden verschillende voorwaarden. Naast de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. De zorgplicht geldt altijd, voor iedereen en in alle gevallen. Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 2.

4 QUICKSCAN

4.1 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoeken naar de beschermstatus van het plangebied en beschermde natuurgebieden in de omgeving wordt uitgevoerd door te toetsen aan drie beschermkaders: VHR, NB-wet en Provinciale regelgeving. Onderzocht wordt of:

- het plangebied deel uitmaakt van een beschermd gebied;
- door de geplande ingreep een negatieve invloed te verwachten is op de aanwezige beschermde gebieden in de omgeving.

De mogelijke aanwezigheid van beschermde dieren en/of planten wordt aan de hand van de volgende gegevens bepaald:

- Gegevens van Quicksanhulp (NDFF);
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Provinciale gegevens;
- Een oriënterend veldbezoek.

De Quicksanhulp vervangt de noodzaak diverse verspreidingsatlassen te moeten raadplegen om te weten welke soorten qua verspreiding mogelijk in het plangebied voorkomen. De gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Het Natuurloket verzorgt het beheer en de exploitatie van de NDFF in opdracht van BIJ12. Alle ingevoerde gegevens in de NDFF worden per soortgroep gevalideerd door een validatieteam (landelijke soortexperts) van de NDFF.

Verder is gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (SOVON, 2002), faunagegevens provincie Noord-Brabant en verspreidingsgegevens van RAVON (De amfibieën en reptielen van Nederland, 2009). Deze bronnen vermelden soortgegevens uurhokken (5 bij 5 kilometer), en betreffen dan ook globale gegevens. Hoofdstuk 6 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Doel van het oriënterende veldbezoek is om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en het beoordelen van de geschiktheid voor verschillende soortengroepen. Het oriënterend veldbezoek is uitgevoerd op d.d. 4 maart 2016 (3 graden, bewolkt, neerslag in de vorm van natte sneeuw en windkracht 4 zuid). Het oriënterende veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Zowel het tijdstip (actieve seizoen van verschillende soortengroepen) als het eenmalige karakter zijn hiervoor niet toereikend. Het eenmalige oriënterende veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitat op basis van een momentopname. Zie voor een impressie van het oriënterend veldbezoek de foto's in bijlage 1.

4.2 Scan gebiedsbescherming

4.2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied bevindt zich niet in de nabijheid van gebieden die zijn aangewezen in het kader van de natuurbeschermingswet 1998. Op een afstand 17,0 kilometer ten noorden van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied "Rijntakken". Het Natura 2000-gebied betreft een vogelrichtlijngebied. De bestemmingsplanwijziging heeft gelet op de omvang, soort activiteiten en de tussenliggende afstand geen invloed op dit gebied. Het plangebied is gelegen buiten de invloedsfeer voor stikstofdepositie (>10 km), significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied zijn dan ook niet te verwachten. Eventueel andere versturende factoren zoals oppervlakteverlies, versnippering, verdroging en verstoring door trilling, licht en geluid zijn met de voorgenumen planontwikkeling niet van toepassing.

4.2.2 Nationaal Natuurnetwerk (NNN, in de wet EHS)

De ligging van het Nationaal Natuurnetwerk is in de onderstaande figuur (4.2.2) weergegeven. Het plangebied ligt deels in de Nationaal Natuurnetwerk met het beheertype 'Droog bos met productie (N16.01)'.

Figuur 4.2.2: Kaart NNN, planvorming rood omcirkeld (bron: Natuurbeheerplan Provincie Noord-Brabant).

Droog bos met productie bestaat uit verschillende, veelal van oorsprong aangeplante, bosopstanden van den, (winter)eik, beuk, douglas, lariks en fijnspar. Het aanwezige bostype is het omvangrijkste bostype en combineert een redelijk tot goede groei met een ruime variatie aan, en mengingsmogelijkheden van, loof- en naaldboomsoorten. Het maakt dit type tot het belangrijkste type voor de houtproductie.

Binnen de Verordening Ruimte 2014 is het volgende opgenomen:

'Een bestemmingsplan dat is gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur:

- a. Strekt tot het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden;
- b. Stelt regels ter bescherming van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden en houdt daarbij rekening met de overige aanwezige waarden en kenmerken, waaronder de cultuurhistorische waarden en kenmerken'.

De voorgenomen planontwikkeling past niet binnen dit streven. Er zijn echter wel mogelijkheden om de begrenzing van de EHS te wijzigen teneinde een hotelaccommodatie als zodanig te bestemmen. In het kader van de bestemmingsplanprocedure dient aangetoond te worden dat de beoogde ontwikkeling leidt tot een kwalitatieve en kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van de EHS als geheel. Voor de fysieke of financiële compensatie dient een compensatieplan opgesteld te worden conform de voorwaarden van de Verordening Ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant.

4.3 Scan soortenbescherming

4.3.1 Inleiding

In deze paragraaf worden de beschermde soorten die op tabel 1, 2 en 3 van de Flora- en faunawet staan en die mogelijk in het plangebied voor kunnen komen beschreven. Voor de beschermde soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen als deze. Indien tijdens de werkzaamheden deze soorten worden aangetroffen geldt echter wel de zorgplicht. De zorgplicht handelt vanuit het principe dat voor de wet alle dieren van onvervangbare waarde zijn en dat mensen daar zorgvuldig mee moeten omspringen (zie ook bijlage 3). Op basis van de verspreidingsgegevens uit de geraadpleegde literatuur en het oriënterend veldbezoek zijn in de volgende paragrafen de zogenaamde tabel 1-, 2- en 3-soorten weergegeven die in of in de nabije omgeving van het plangebied mogelijk kunnen voorkomen. In bijlage 4 zijn de gegevens van de Quickscanhulp weergegeven.

4.3.2 Flora

Bronnenonderzoek

Binnen één kilometer in de omgeving van het plangebied is er bij de Quickscanhulp het klein glaskruid (tabel II) van de (vaat)planten bekend. Bij de provincie Noord-Brabant zijn met betrekking tot de aanwezigheid van flora in het plangebied geen waarnemingen bekend.

Voor de uitbreiding golfbaan is in 2012 door bureau Schenkeveld een uitgebreid natuuronderzoek (zie bijlage 5) verricht. Het plangebied valt onder deelgebied 4 van dit onderzoek. Binnen dit deelgebied zijn de brede wespenorchis (tabel 1) dwergviltkruid, grondster, gaspeldoorn en kleine maagdenpalm waargenomen.

Veldinventarisatie

In de huidige situatie betreft het plangebied het clubgebouw van de golfclub met bijbehorende parkeervoorziening en een gedeelte groen. Het overgrote deel van het plangebied is verhard. In de parkeerplaats zijn borders opgenomen met rhododendron en verspreid enkele bomen. Rondom het clubgebouw bestaat het groen uit gazon en borders met algemene soorten. Ter plaatse van de geplande hotelaccommodatie staat een zeer dicht op elkaar geplante beukenbomen rij in een L-vorm. De overige bomen betreffen witte acacia, zomereik, berk en thuja. De onder begroeiing bestaat uit kort gemaaid gras of zand. Ten westen van de parkeerplaats is een strook bos gelegen met lariks en fijnspar. Van een natuurlijke onderbegroeiing is geen sprake, wel zijn er plekken ingezaaid met gras.

Gezien het huidige gebruik, intensieve onderhoud en staat van het plangebied kunnen zeldzame plantensoorten zich niet handhaven en worden strikt beschermde (vaat)planten dan ook niet binnen het plangebied verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

4.3.3 Zoogdieren (inclusief vleermuizen)

Bronnenonderzoek

Volgens de Quickscanhulp komen de volgende soorten voor op korte afstand van het plangebied:

	<i>Bescherming:</i>	<i>Afstand:</i>
▪ Eekhoorn;	Tabel 2	0-1 km
▪ Das;	Tabel 3	0-1 km
▪ Gewone dwergvleermuis;	Tabel 3	0-1 km
▪ Gewone grootoorvleermuis;	Tabel 3	0-1 km
▪ Laatvlieger;	Tabel 3	0-1 km
▪ Rosse vleermuis;	Tabel 3	0-1 km
▪ Ruige dwergvleermuis;	Tabel 3	0-1 km
▪ Steenmarter;	Tabel 2	1-5 km
▪ Franjestaart;	Tabel 3	1-5 km
▪ Watervleermuis.	Tabel 3	1-5 km

Strikt beschermde soorten die mogelijk gebruik kunnen maken van de onderzoekslocatie zijn vleermuizen. In de gegevens afkomstig van Quickscanhulp worden al enige vleermuissoorten vernoemd op korte afstand van het plangebied. Om een completer beeld te krijgen van het voorkomen van vleermuizen zijn er aanvullende bronnen gecontroleerd.

Uit de gegevens van de provincie Noord-Brabant ('Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant') is nagegaan of er in het verleden vleermuizen zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied. In Noord-Brabant worden er voornamelijk op de hogere zandgronden in het midden en zuiden van de provincie veel vleermuizen waargenomen. In de laaggelegen graslanden en uiterwaarden komen beduidend minder vleermuizen voor. Door het veelal ontbreken van oude holle bomen worden hier weinig kraamkolonies van boombewonende soorten aangetroffen.

In Noord-Brabant komen in totaal 13 vleermuisensoorten voor, waarvan er vier algemeen zijn, twee vrij algemeen, drie zeldzaam en vier zeer zeldzaam. Ter hoogte van de planontwikkeling kunnen op basis van verspreidingsgegevens de volgende soorten mogelijk voorkomen:

- Gewone dwergvleermuis – *Pipistrellus pipistrellus*;
- Ruige dwergvleermuis – *Pipistrellus nathusii*;
- Laatvliegers – *Eptesicus serotinus*.

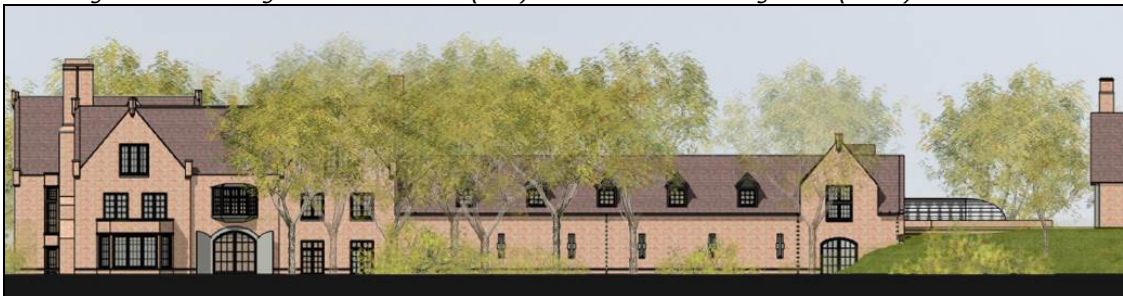
In het onderzoek door bureau Schenkeveld (2012) zijn de bosmuis, das, egel, gewone bosspitsmuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, konijn, mol, ree, rosse vleermuis, veldmuis, vos en watervleermuis in het deelgebied waarbinnen het plangebied valt waargenomen. Omdat dassen en vleermuizen streng beschermd (categorie 3) zijn, is hier extra veldonderzoek naar gedaan. In het plangebied zijn geen dasactiviteiten waargenomen. Ten westen van hole 10 is een dassenwissel, vluchtpijp en wroetsporen waargenomen. Vanuit het vleermuisonderzoek is er in het plangebied een kolonieplaats, foerageerplaats en baltsplaats van de gewone dwergvleermuis waargenomen. De hoogste concentratie foerageergebied, kraamkolonies, balts- en paarplaatsen liggen in deelgebied 4 (=golfbaan). Er zijn geen (beschermde) vaste vliegroutes vastgesteld.

Veldinventarisatie

Vleermuizen zijn aan de hand van hun voorkeur voor verblijfplaats onder te verdelen in twee groepen, gebouw- en boombewonende soorten. Ook zijn er soorten die beiden gebruiken als verblijfplaats. Daarnaast maken verschillende vleermuizen onderscheid tussen zomer- en winterverblijven.

Tijdens het veldbezoek zijn mogelijke rust- en verblijfplaatsen van boom- en gebouwbewonende vleermuizen, op basis van de checklist inschatting vooronderzoek vleermuizen (*vleermuisprotocol*), onderzocht. Binnen het plangebied staat een clubgebouw welke in 2014 is opgeleverd. Dit is na het natuuronderzoek door bureau Schenkeveld. De stootvoegen ter hoogte van het maaiveld zijn voorzien van bijenbekjes. De overige stootvoegen nabij de eikenbalken en tegen de nok zijn wel toegankelijk voor vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis. Het dak is voorzien van leien en niet toegankelijk voor vleermuizen. Met de realisatie van de hotelaccommodatie zullen er geen spouwmuren worden aangepast/ aangetast. De hotelaccommodatie zal ondergronds worden verbonden (afbeelding 4.3.3) met het bestaande clubgebouw wat hoger is gelegen. Het eventueel aantasten van vaste rust-, verblijf-, kraam- of paarplaatsen van gebouwbewonende soorten is met de voorgenomen planontwikkeling niet aan de orde.

Afbeelding 4.3.3: Aansluiting hotelaccommodatie (links) met het bestaande clubgebouw (rechts).

Binnen het plangebied staan meerdere bomen met een omvang groter dan (< 3 dm op borsthoogte). Ten westen van de L-vormige beukebomen rij, nabij de parkeerplaats staan twee afstervende/dode volgroeide eiken bomen. Ten noorden van de L-vormige beukenbomen rij staat een aftakelende volgroeide eik. In alle drie de bomen zitten meerdere holtes welke geschikt kunnen zijn voor vleermuizen. De groene lijnelementen kunnen gebruikt worden als vliegroute of foerageergebied. Een natuuronderzoek, waaronder vleermuisonderzoek, heeft bij ongewijzigde omstandigheden een geldigheid van 3 jaar tot 5 jaar. Bij gewijzigde omstandigheden of door toevalligheden kan de natuur zicht ter plaatse onvoorspelbaar ontwikkelen. Na het onderzoek door bureau Schenkeveld in 2012 is er een clubgebouw gerealiseerd in het plangebied. Het onderzoek door Schenkeveld is dan voor het plangebied ook niet meer rechtsgeldig. Voor het rooien van de bomen in het plangebied dient er nader onderzoek naar verblijfplaatsen in holtebomen en de eventuele functie van de groene lijnelementen als vliegroute en foerageergebied plaats te vinden.

Vanuit het bureauonderzoek blijken er in de omgeving van het plangebied meerdere dasactiviteiten te zijn waargenomen. Vanuit het onderzoek in 2012 zijn er geen dasactiviteiten waargenomen in het plangebied. Gedurende het veldbezoek is er extra gelet op sporen van dassen, zoals wroetsporen en vluchtpijpen. Deze zijn niet waargenomen binnen het plangebied. Tevens is er in het plangebied sprake van veel verstoring door de aanwezigheid van het clubgebouw en de daarbij behorende bedrijfsactiviteiten. Met de realisatie van de hotelaccommodatie zijn negatieve effecten op dasactiviteiten niet te verwachten.

In het plangebied is wel een konijnenburcht (tabel 1) aangetroffen. Voor de soorten van tabel 1 geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Er hoeven zodoende voor deze soorten geen mitigerende maatregelen te worden getroffen. Verder zijn er tijdens het oriënterende veldbezoek geen zoogdieren of nesten van de eekhoorn waargenomen. Verwacht wordt dat enkele algemene voorkomende beschermde zoogdiersoorten (tabel 1) zoals de mol, konijn, egel en een aantal algemene muissoorten (bos- en huisspitsmuis en veldmuis (tabel 1)) voor kunnen komen binnen de onderzoekslocatie.

4.3.4 (Broed)vogels

Bronnenonderzoek

Conform de Quickscanhulp zijn er binnen een afstand van één km van het plangebied veertien vogelsoorten waargenomen die behoren tot tabel 3 van de Flora- en faunawet. Van deze vogelsoorten zijn er zeven roofvogels, twee zangvogels, een zwaluwachtige, drie uilachtige en één ooievaarachtige. Bij de provincie Noord-Brabant is met betrekking tot de aanwezigheid van vogelsoorten in het plangebied en de directe omgeving alleen informatie beschikbaar ouder dan 3 jaar. Deze informatie is verouderd en mag niet meer als actueel beschouwd worden.

In het onderzoek door bureau Schenkeveld (2012) zijn de boomklever, boomkruiper, groene specht, grote bonte specht, koolmees en pimpelmees in het deelgebied waarbinnen het plangebied valt waargenomen.

Veldinventarisatie

Voor wat betreft de bescherming van inheemse vogelsoorten, zijn deze grofweg in twee groepen te verdelen. Enerzijds soorten waarbij hun nest en functionele leefomgeving is beschermd gedurende de periode dat ze aan het broeden zijn; anderzijds de soorten waarbij hun nesten en functionele leefomgeving het hele jaar door zijn beschermt. Globaal loopt de broedperiode van vogels in Nederland van half maart tot en met half juli. Echter, als buiten deze periode vogels broeden zijn ook die beschermd. Broedvogels zijn apart opgenomen in de Flora- en faunawet en staan niet vermeld in de tabellen (zie bijlage 2).

Het aanwezige groen in het plangebied kon goed worden geïnspecteerd gedurende het veldbezoek. Nesten (of nesten van voorgaande jaren) van in bomen broedende jaarrond beschermde (roof)vogels zijn ten tijde van het oriënterend veldbezoek niet waargenomen.

Het plangebied biedt potentie (ligging tegen bosgebied en golfbaan met een afwisseling van open en besloten landschap) om als onderdeel te fungeren van het leefgebied van de roofvogels welke conform de Quickscanhulp zijn waargenomen.

De functie van het plangebied voor roofvogels zal met de planontwikkeling niet wijzigen. In de huidige situatie is er sprake van weinig ruigte en met de realisatie van de hotelaccommodatie zal dit niet wijzigen. Het plangebied voorziet eveneens niet in een kleinschalige agrarische functie, waardoor er geen potentieel habitat bijvoorbeeld voor de steenuil aanwezig is. Gezien de impact van de ontwikkeling en de aanwezige natuur/landbouwgronden in de bredere omgeving zijn negatieve effecten voor roofvogels op populatieniveau niet te verwachten.

Het dak van de golfclub is niet toegankelijk voor vogels, zie beschrijving gebouwbewonende vleermuissoorten, en blijft met de voorgenomen planontwikkeling ongewijzigd. Nesten van huismussen en gierzwaluwen kunnen hierdoor worden uitgesloten. Ook gebouwbewonende jaarrond beschermde vogelsoorten (zoals uilen) kunnen worden uitgesloten in het clubgebouw door de afwezigheid van geschikte holtes en toegangsmogelijkheden. Aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is uitgesloten.

Ten tijde van het oriënterend veldbezoek zijn de ekster, koolmees en boomkruiper (alle algemene vogelsoorten) waargenomen. In een holte van de oude aftakelende eik (noordzijde L-vormige beukenbomen rij) is een merelnest waargenomen. In het plangebied is het zeker mogelijk dat algemene vogelsoorten tot broeden komen. In het bijzonder de grotere bomen. Broedende vogels in en direct rond het plangebied mogen niet verstoord worden met de voorgenomen planontwikkeling. De rooi- en sloopwerkzaamheden dienen daarom gestart te worden buiten de broedperiode. Als deze vogels bij het zoeken van een nestlocatie merken dat het plangebied en/of de directe omgeving te verstorend is door activiteiten, zullen ze elders een geschikte nestlocatie zoeken. Indien binnen de broedperiode gestart dient te worden met de voorgenoemde werkzaamheden, is dit mogelijk als aantoonbaar is vastgesteld dat er geen broedende vogels in en direct rond het plangebied aanwezig zijn.

4.3.5 Reptielen

Bronnenonderzoek

De meeste reptielen houden zich voornamelijk op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden. Binnen één kilometer in de omgeving van het plangebied zijn er bij de Quicksanhulp de levendbarende hagedis als waarneming bekend. Deze soort is in het natuuronderzoek door bureau Schenkeveld eveneens waargenomen in het deelgebied waarin het plangebied is gelegen. Er zijn geen noemenswaardige verspreidingsgegevens bekend in de directe omgeving bij de RAVON.

Veldinventarisatie

Gezien de terreingesteldheid van het plangebied en het gebruik (geasfalteerde parkeerplaats en clubgebouw) is niet te verwachten dat het plangebied een cruciale rol vervult voor reptielen, gezien de directe en wijdere omgeving.

4.3.6 Amfibieën

Bronnenonderzoek

Binnen één kilometer in de omgeving van het plangebied zijn er bij de Quicksanhulp de Alpenwatersalamander (tabel II), heikikker, kamsalamander en rugstreeppad als waarneming bekend. Bij RAVON zijn geen waarnemingen op korte afstand van het plangebied bekend.

In het natuuronderzoek Schenkeveld in 2012 zijn de bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, levendbarende hagedis (tabel II) en rugstreeppad (tabel III) waargenomen in het deelgebied waarin het plangebied is gelegen.

Veldinventarisatie

Het plangebied vormt een zeer marginaal leefgebied voor algemeen voorkomende amfibieën gezien de afwezigheid van een geschikt waterhabitat. Algemeen voorkomende amfibieën zijn licht beschermd. Strikt beschermde amfibiesoorten eisen echter een veel specifiek en stabiel leefgebied dan in het plangebied aanwezig is. De zwaardere beschermde soorten zijn niet te verwachten. Deze kunnen wel voorkomen in de directe en wijdere omgeving van het plangebied.

Algemeen voorkomende amfibiesoorten als gewone pad of groene kikker zijn licht beschermde soorten uit tabel 1 Flora- en faunawet waarbij bij ruimtelijke ingrepen een algehele vrijstelling voor het overtreden van enkele verbodsbepalingen geldt. Met de voorgenomen planontwikkeling zal er geen oppervlakte water worden gedempt. Negatieve effecten zijn niet te verwachten.

De rugstreeppad is een beschermde soort. De rugstreeppad is een bewoner van open, zandig en hoog dynamische terreinen. Aangezien het plangebied weinig dynamisch is, (tijdelijke) ondiepe plassen niet voorkomen en er geen vergraafbare grond op de locatie aanwezig is, is het voorkomen van de rugstreeppad niet waarschijnlijk. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfsplaatsen van de rugstreeppad zijn niet te verwachten.

Aangezien de rugstreeppad in nabijheid van het plangebied is waargenomen wordt, ter voorkoming van het in gebruik nemen van het plangebied door de rugstreeppad tijdens de werkzaamheden, aanbevolen om:

- Tijdig zandige omstandigheden weg te nemen of de bouw af te ronden voor eind augustus (vanaf eind augustus gaan rugstreeppadden op zoek naar vergraafbare grond om de winter in door te brengen);
- Als de bouw langere tijd wordt stilgelegd in braakliggende toestand, paddenschermen te plaatsen;
- Afdekken of dempen van natte plekken.

4.3.7 *Vissen*

Bronnenonderzoek

Op een afstand van één tot vijf kilometer in de omgeving van het plangebied is er bij de Quickscanhulp de kleine modderkruiper als waarnemingen bekend.

Veldinventarisatie

In het plangebied is geen oppervlakte water aanwezig, waardoor er geen sprake is van het aantasten van beschermde vissoorten. Een ontheffing van de Flora- en faunawet en/of compensatie is daarom niet noodzakelijk.

4.3.8 *Insecten (ongewervelde)*

Bronnenonderzoek

Bij de Quickscanhulp is het heideblauwtje binnen één kilometer van het plangebied waargenomen. Vermoedelijk is deze waargenomen op een van de heidevelden in de directe omgeving van het plangebied. Uit de literatuurstudie is het niet aannemelijk dat er in het plangebied beschermde ongewervelde voorkomen.

Veldinventarisatie

Tijdens het veldbezoek zijn er geen insecten waargenomen. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Het groen in het plangebied kent een hoge betredings- en onderhoudsfrequentie. Hierdoor is het niet aannemelijk dat er in het plangebied beschermde ongewervelde voorkomen.

5 CONCLUSIE/AANBEVELINGEN

5.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied bevindt zich niet in de nabijheid van gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Op een afstand 17,0 kilometer ten noorden van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied "Rijntakken". Het Natura 2000-gebied betreft een vogelrichtlijngebied. De bestemmingsplanwijziging heeft gelet op de omvang, soort activiteiten en de tussenliggende afstand geen invloed op dit gebied. Het plangebied is gelegen buiten de invloedsfeer voor stikstofdepositie (>10 km), significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied zijn dan ook niet te verwachten. Eventueel andere verstoringen door trilling, licht en geluid zijn met de voorgenomen planontwikkeling niet van toepassing.

Het plangebied ligt deels in de Nationaal Natuurnetwerk met het beheertype 'Droog bos met productie (N16.01)'. De voorgenomen planontwikkeling past niet binnen dit streven. Er zijn echter wel mogelijkheden om de begrenzing van de EHS te wijzigen teneinde een hotelaccommodatie als zodanig te bestemmen. In het kader van de bestemmingsplanprocedure dient te worden aangetoond dat de beoogde ontwikkeling leidt tot een kwalitatieve en kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van de EHS als geheel. Voor fysieke of financiële compensatie dient een compensatieplan opgesteld te worden conform de voorwaarden van de Verordening ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant.

5.2 Soortenbescherming

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Dit houdt in dat voorafgaand aan de ingreep alle maatregelen dienen te worden getroffen om nadelige gevolgen op flora en fauna voor zover mogelijk te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle soorten, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Binnen het plangebied zijn geen potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor strikt beschermde (vaat)planten aanwezig. Strikt beschermde (vaat)planten worden dan ook niet binnen het plangebied verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft. Een ontheffing van de Flora- en faunawet en/of compensatie is daarom niet noodzakelijk.

Vanuit het bureauonderzoek blijken er in de omgeving van het plangebied meerdere dasactiviteiten te zijn waargenomen. Vanuit het onderzoek in 2012 zijn er geen dasactiviteiten waargenomen in het plangebied. Gedurende het veldbezoek is extra gelet op sporen van dassen, zoals wroetsporen en vluchtpijpen. Deze zijn niet waargenomen binnen het plangebied. Tevens is er in het plangebied sprake van veel verstoring door de aanwezigheid van het clubgebouw en de daarbij behorende bedrijfsactiviteiten. Met de realisatie van de hotelaccommodatie zijn negatieve effecten op dasactiviteiten niet te verwachten.

In het plangebied is wel een konijnenburcht (tabel 1) aangetroffen. Voor de soorten van tabel 1 geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Er hoeven zodoende voor deze soorten geen mitigerende maatregelen te worden getroffen. Verder zijn er tijdens het oriënterende veldbezoek geen zoogdieren of nesten van de eekhoorn waargenomen.

Verwacht wordt dat enkele algemene voorkomende beschermde zoogdiersoorten (tabel 1) zoals de mol, konijn, egel en een aantal algemene muissoorten (bos- en huisspitsmuis en veldmuis (tabel 1)) voor kunnen komen binnen de onderzoekslocatie.

Tijdens het veldbezoek zijn mogelijke rust- en verblijfplaatsen van boom- en gebouwbewonende vleermuizen, op basis van de checklist inschatting vooronderzoek vleermuizen (*vleermuisprotocol*), onderzocht. Binnen het plangebied staat een clubgebouw welke in 2014 is opgeleverd. Dit is na het natuuronderzoek door bureau Schenkeveld. De stootvoegen ter hoogte van het maaiveld zijn voorzien van bijenbekjes. De overige stootvoegen nabij de eikenbalken en tegen de nok zijn wel toegankelijk voor vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis. Het dak is voorzien van leien en niet toegankelijk voor vleermuizen. Met de realisatie van de hotelaccommodatie zullen er geen spouwmuren worden aangepast/ aangetast. De hotelaccommodatie zal ondergronds worden verbonden met het bestaande clubgebouw wat hoger is gelegen. Het eventueel aantasten van vaste rust-, verblijf-, kraam- of paarplaatsen van gebouwbewonende soorten is met de voorgenomen planontwikkeling niet aan de orde.

Binnen het plangebied staan meerdere bomen met een omvang groter dan (< 3 dm op borsthoogte). Ten westen van de L-vormige beukebomen rij, nabij de parkeerplaats staan twee afstervende/dode volgroeide eiken bomen. Ten noorden van de L-vormige beukenbomen rij staat een aftakelende volgroeide eik. In alle drie de bomen zitten meerdere holtes welke geschikt kunnen zijn voor vleermuizen. De groene lijnelementen kunnen gebruikt worden als vliegroute of foerageergebied. Een natuuronderzoek, waaronder vleermuisonderzoek, heeft bij ongewijzigde omstandigheden een geldigheid van 3 jaar tot 5 jaar. Bij gewijzigde omstandigheden of door toevalligheden kan de natuur zicht ter plaatse onvoorspelbaar ontwikkelen. Na het onderzoek door bureau Schenkeveld in 2012 is er een clubgebouw gerealiseerd in het plangebied. Het onderzoek door Schenkeveld is dan voor het plangebied ook niet meer rechtsgeldig. Voor het rooien van de bomen in het plangebied dient er nader onderzoek naar verblijfplaatsen in holtebomen en de eventuele functie van de groene lijnelementen als vliegroute en foerageergebied plaats te vinden.

Alle vogels zijn beschermd in het kader van de Vogelrichtlijn en de Flora- en faunawet. Met broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (half maart tot en half juli) indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Het aanwezige groen in het plangebied kon goed worden geïnspecteerd gedurende het veldbezoek. Nesten (of nesten van voorgaande jaren) van in bomen broedende jaarrond beschermde (roof)vogels zijn ten tijde van het oriënterend veldbezoek niet waargenomen. Het plangebied biedt potentie (ligging tegen bosgebied en golfbaan met een afwisseling van open en besloten landschap) om als onderdeel te fungeren van het leefgebied van de roofvogels welke conform de Quickscanhulp zijn waargenomen. De functie van het plangebied voor roofvogels zal met de planontwikkeling niet wijzigen. In de huidige situatie is er sprake van weinig ruigte en met de realisatie van de hotelaccommodatie zal dit niet wijzigen. Het plangebied voorziet eveneens niet in een kleinschalige agrarische functie, waardoor er geen potentieel habitat bijvoorbeeld de steenuil aanwezig is. Gezien de impact van de ontwikkeling en de aanwezige natuur/landbouwgronden in de bredere omgeving zijn negatieve effecten voor roofvogels op populatieniveau niet te verwachten.

Het dak van de golfclub is niet toegankelijk voor vogels, zie beschrijving gebouwbewonende vleermuissoorten, en blijft met de voorgenomen planontwikkeling ongewijzigd. Nesten van huismussen en gierzwaluwen kunnen hierdoor worden uitgesloten. Ook gebouwbewonende jaarrond beschermde vogelsoorten (zoals uilen) kunnen worden uitgesloten in het clubgebouw door de afwezigheid van geschikte holtes en toegangsmogelijkheden. Aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is uitgesloten.

Het plangebied vormt een zeer marginaal leefgebied voor algemeen voorkomende amfibieën gezien de afwezigheid van een geschikt waterhabitat. Algemeen voorkomende amfibiesoorten als gewone pad of groene kikker zijn licht beschermde soorten uit tabel 1 Flora- en faunawet waarbij bij ruimtelijke ingrepen een algehele vrijstelling voor het overtreden van enkele verbodsbepalingen geldt. Met de voorgenomen planontwikkeling zal er geen oppervlakte water worden gedempt. Negatieve effecten zijn niet te verwachten.

Aangezien de rugstreeppad in nabijheid van het plangebied is waargenomen wordt, ter voorkoming van het in gebruik nemen van het plangebied door de rugstreeppad tijdens de werkzaamheden, aanbevolen om:

- Tijdig zandige omstandigheden weg te nemen of de bouw af te ronden voor eind augustus (vanaf eind augustus gaan rugstreeppadden op zoek naar vergraafbare grond om de winter in door te brengen);
- Als de bouw langere tijd wordt stilgelegd in braakliggende toestand, paddenschermen te plaatsen;
- Afdekken of dempen van natte plekken.

Het groen in het plangebied kent een hoge betredings- en onderhoudsfrequentie. Gezien de terreingesteldheid van het plangebied, het gebruik en de directe omgeving is niet te verwachten dat het plangebied een cruciale rol vervult voor reptielen. Het is niet aannemelijk dat er in het plangebied beschermde ongewervelde voorkomen. In het plangebied is geen oppervlakte water aanwezig, waardoor er geen sprake is van het aantasten van beschermde vissoorten. Het mogelijk aantasten van de leefomgeving van deze soortgroepen is met de voorgenomen planontwikkeling niet aan de orde.

D01 Quickscan Flora- en faunawet
Beeck Adviseurs voor Ruimtelijke Ontwikkeling B.V.
Slotenseweg 11 te Nistelrode

20150609
maart 2016
blad 16

6 GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Atlas van de Nederlandse Broedvogels, verspreiding aantallen verandering, SOVON 2002;
 - De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse fauna 9, RAVON 2009;
 - Beschermplan voor vleermuizen in Noord-Brabant, Zoogdierenvereniging VZZ, december 2006;
 - Natuurbalans 2008, Planbureau voor de Leefomgeving 2008;
 - Rode Lijst van bedreigde vogels 2004, Vogelbescherming Nederland 2004;
 - Provincie Noord-Brabant, Directie Ecologie, Bureau Natuurverkenning;
 - Natuurbeheerplan Provincie Noord-Brabant;
 - Natuuronderzoek 2012, bureau Schenkeveld, d.d. 1 juni 2012 (bijlage 5);
 - www.minlnv.nl [geraadpleegd op 15-december-2015];
 - www.quickscanhulp.nl [geraadpleegd op 15-december-2015];
 - www.ravon.nl [geraadpleegd op 15-december-2015];
 - www.vleermuis.net [geraadpleegd op 15-december-2015].
-

BIJLAGE 1

FOTO'S PLANGEBIED (VELDINVENTARISATIE D.D. 4 MAART 2016)

BIJLAGE 2

FLORA- EN FAUNAWETGEVING

Wettelijk kader

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en faunawet geregeld. Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel verbodsbepalingen als een zorgplicht. De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij principe'. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn. Voor verschillende categorieën soorten en verschillende activiteiten zijn vrijstellingen of ontheffing van deze verbodsbepalingen mogelijk. Hiervoor gelden verschillende voorwaarden (zie onder). Naast de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving (zie kader). De zorgplicht geldt altijd, voor iedereen en in alle gevallen.

Verbodsbepalingen volgens de Flora- en faunawet

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog van bovenstaande doelen opsporen van dieren.

Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren.

Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren;

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren.

Zorgplicht volgens de Flora- en faunawet

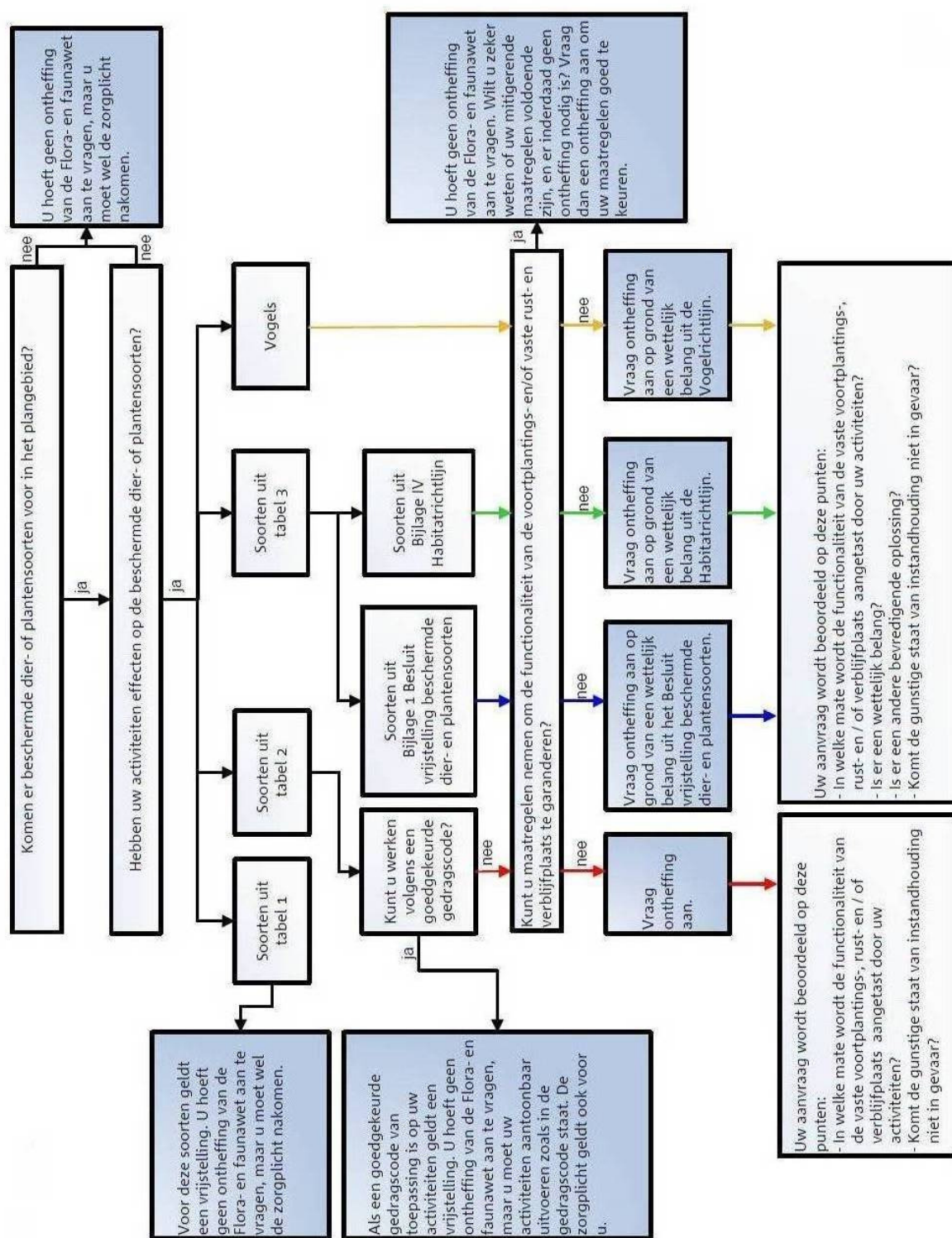
artikel 2:

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Zoals eerder is beschreven zijn er voor verschillende categorieën soorten en verschillende activiteiten vrijstellingen, ontheffing en gedragscodes nodig. Om een duidelijk beeld te krijgen welke toepassing in het onderhavige plangebied van kracht is, is hiervoor een schema opgesteld door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Door stapsgewijs dit schema te doorlopen wordt duidelijk welke toepassing (vrijstelling, gedragscode, ontheffing) nodig is. In bijlage 3 is een toelichting weergegeven van de verschillende stappen die gemaakt dienen te worden. In afbeelding 2 is het bovengenoemde schema weergegeven.

Abbeelding 2: Stroomschema Beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet (bron: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit).

Algemene Maatregel van Bestuur

De Minister van LNV heeft door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur de regelgeving rond de Flora- en faunawet aangepast, zodat de werking van de wet eenvoudiger wordt. Het belangrijkste gevolg is dat de procedures bij ruimtelijke ingrepen en bij bestendig gebruik en beheer aanzienlijk eenvoudiger worden, aangezien voor de meest algemene soorten er een vrijstelling van de verbodsbepalingen komt (voor onder meer ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer). De interpretatie van een aantal artikelen is, onder meer door het ontbreken van jurisprudentie, nog niet op alle punten geheel helder. Bij het toepassen van de Flora- en faunawet wordt voortaan een onderscheid gemaakt in drie categorieën van beschermde soorten:

1. De algemene beschermde soorten waarvoor ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig gebruik en beheer een vrijstelling zonder nadere voorwaarden geldt. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend voor het verjagen, verontrusten, verstoren en onopzettelijk doden van deze groep soorten, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. De zorgplicht blijft van kracht.
2. De bedreigde beschermde soorten: voor een aantal soorten planten en dieren geldt een strikter beschermingsregime. Omdat ze in Nederland als bedreigd worden beschouwd. Vrijstelling geldt als op basis van een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.
3. De strikt beschermde soorten: alle vogelsoorten alsmede plant- en diersoorten die vermeld staan in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen als bedreigde soorten (genoemd in Bijlage 1 van het betreffende besluit). Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling ten aanzien van de verbodsbepalingen in artikelen 8, 9, 11 en 12, mits men werkt op basis van een door de minister goed gekeurde gedragscode. Voor het overtreden van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Ontheffing kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang en er geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Een compensatieplan, waarin wordt aangegeven hoe schade aan een soort wordt voorkomen, dan wel wordt gecompenseerd, is doorgaans vereist.

Daarnaast is er een kleine categorie van zeldzame soorten die op Bijlage II van de Habitatrichtlijn voorkomen, maar niet beschermd zijn op grond van de Flora- en faunawet. Derhalve bestaat er geen noodzaak of mogelijkheid ontheffing aan te vragen voor ingrepen die deze soorten kunnen beïnvloeden. Deze soorten zijn echter (strik) beschermd in de Speciale Beschermingszones, die ten behoeve van deze soorten zijn ingesteld. Voor het plegen van ingrepen in zulke gebieden geldt altijd het afwegingskader van de Habitatrichtlijn.

BIJLAGE 3

TOELICHTING SCHEMA VRIJSTELLING, GEDRAGSCODE, ONTHEFFING

Toelichting schema vrijstelling, gedragscode, ontheffing

Vrijstelling

Het verschil tussen vrijstelling en ontheffing is van wetstechnische aard. Een vrijstelling is een algemeen geldende uitzondering op een wettelijk verbod voor een (bepaalde) categorie van gevallen. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt. Om te bepalen of u in aanmerking komt voor de vrijstellingsregeling moet u een aantal vragen beantwoorden (zie ook het schema). Eerst moet u bepalen of de Flora- en faunawet van toepassing is.

Stap 1: Is de Flora- en fauna wet van toepassing?

De regels zijn alleen van toepassing als op de plek waar u aan het werk gaat beschermde planten of dieren voorkomen. Raadpleeg hiervoor de tabellen 1, 2 en 3 bij deze module. De regels gelden tevens voor alle vogels. Vervolgens moet u bepalen of uw activiteiten een schadelijk effect hebben op de aanwezige beschermde soorten. Zo nee, dan is deze wet niet op u van toepassing.

Stap 2: Vallen uw werkzaamheden onder de activiteiten waarvoor de vrijstellingsregeling geldt?

De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor de volgende drie categorieën van activiteiten:

- Bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- Bestendig gebruik;
- Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Als uw werkzaamheden hier niet onder vallen moet u vrijwel altijd een ontheffing aanvragen. Uiteraard geldt dat niet als uw werkzaamheden geen schade toebrengen aan de beschermde soorten op de plek waar u aan het werk gaat.

Bestendig beheer en onderhoud

Dit gaat om werk aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen en bermen, werk in het kader van natuurbeheer en werk in het kader van landbouw of bosbouw. Cruciaal is dat uw activiteiten bestaan uit de voortzetting van een praktijk die is gericht op behoud van de bestaande situatie.

Deze werkzaamheden worden al langer op deze manier uitgeoefend en hebben kennelijk niet verhinderd - of er zelfs aan bijgedragen - dat zich beschermde soorten in het gebied hebben gevestigd. Vaak is er een beheers- of onderhoudsplan voor langere termijn. U kunt denken aan maaien om vegetaties in stand te houden, maaien van bermen voor verkeersveiligheid, maaien van gras voor kuilvoer, beheer van waterlopen, maar ook aan oogsten in de landbouw of het vellen van bomen in de bosbouw.

Let op: het element bestendigheid is hier cruciaal. Zodra u grote veranderingen doorvoert, zoals toepassing van nieuwe technieken of machines, of ingrijpende grootschalige maatregelen neemt (bijvoorbeeld kaalkap van bos, omvorming van een natuurtipe door afgraving, afgraven van duinen, op grote schaal plaggen van een heideveld, uitbaggeren van een (dichtgegroeid ven) of omvorming van gras naar akkerland) is er geen sprake meer van bestendig beheer of onderhoud. Onder de werkzaamheden valt niet het beheer van dieren en de bestrijding van schade door dieren. Dit volgt uit de opzet van de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet kent aparte vrijstellingen en ontheffingsmogelijkheden voor beheer en schadebestrijding, namelijk in de artikelen 65 tot en met 74 van de Flora- en faunawet, het Besluit beheer en schadebestrijding dieren en de Regeling beheer en schadebestrijding dieren. Voor meer

informatie hierover kunt u zich het beste wenden tot uw provinciale overheid, die dit deel van de Flora- en faunawet uitvoert.

Bestendig gebruik

Dit zijn jarenlange activiteiten die samenhangen met de landschappelijke kwaliteit van een gebied, en die daarin zijn ingepast. Voorbeelden zijn het gebruik van militaire oefenterreinen, recreatiegebieden, het beheer en onderhoud van recreatieterreinen zoals jachthavens, maar ook evenementen op daarvoor bestemde terreinen, zoals motorcross. Hiervoor geldt hetzelfde als hierboven: de activiteiten vinden al langer op deze manier plaats en hebben kennelijk niet verhinderd dat zich beschermde soorten hebben gevestigd. zodra u veranderingen aanbrengt in frequentie, omvang of intensiteit, en u dus duidelijk afwijkt van de gebruikelijke gang van zaken, is er niet langer sprake van bestendig gebruik.

Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting

Dit is een breed scala van grootschalige of kleinschalige activiteiten: aanleg van wegen, bedrijventerreinen, havens of woonwijken, maar ook de bouw van een schuur of de verbouwing van een huis. Het gaat hierbij doorgaans om ingrijpende veranderingen die leiden tot een functieverandering of uiterlijke verandering van het gebied.

Andere activiteiten

Als er sprake is van andere werkzaamheden dan hierboven beschreven, dan moet u een ontheffing aanvragen. U hoeft geen ontheffing aan te vragen als u in staat bent het werk zodanig uit te voeren dat er geen schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten op de plek waar u aan het werk gaat.

Stap 3: Welke soorten leven er op de locatie en wat heeft dat voor gevolgen?

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstellingen, hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het gebied waar u aan het werk wilt. Voor het gemak zijn deze soorten ingedeeld in drie tabellen. In tabel 1 vindt u de lichtst beschermde soorten, in tabel 3 de zwaarst beschermde en in tabel 2 vindt u de overige soorten.

Tabel 1 Algemene soorten: algemene vrijstelling of ontheffing/lichte toets

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als deze soorten op de locatie voorkomen, en uw werk valt onder de werkzaamheden zoals beschreven bij stap 2, dan geldt daarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Als geen sprake is van werkzaamheden zoals beschreven bij stap 2, moet u ontheffing aanvragen. Uw aanvraag wordt dan onderworpen aan de lichte toets. Uiteraard geldt ook de algemene zorgplicht.

Tabel 2 Overige soorten: vrijstelling met gedragscode of ontheffing/lichte toets

Deze soorten krijgen een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden zoals beschreven bij stap 2 én indien u handelt volgens een gedragscode die is goedgekeurd door de Minister van LNV. Er kan gecontroleerd worden of u handelt volgens de gedragscode. U dient dat dan aan te kunnen tonen; de bewijslast dat u correct handelt berust dus bij u.

Valt uw werk niet onder de werkzaamheden zoals beschreven bij stap 2, dan moet u een ontheffing aanvragen. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Ook hier geldt de algemene zorgplicht.

Tabel 3 Soorten, genoemd in bijlage IV van de [Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB: vrijstelling met gedragscode of ontheffing/uitgebreide toets

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals beschreven bij stap 2, dan hangt het nog van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of dat een ontheffing nodig is waarvoor de uitgebreide toets geldt. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat u voor deze soorten ontheffing moet aanvragen; er geldt geen vrijstelling met gedragscode.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet in de tabellen opgenomen. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijf- plaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor activiteiten die genoemd zijn bij stap 2 geldt een vrijstelling als u handelt volgens een goedgekeurde gedragscode. Voor alle andere activiteiten moet u een ontheffing aanvragen. Uw aanvraag wordt dan onderworpen aan de uitgebreide toets.

Voor vogels geldt overigens dat vooral in het broedseizoen sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als uw werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn.

De gedragscode

Als u tot de conclusie komt dat u gebruik kunt en wilt maken van de vrijstellingen en een gedragscode nodig heeft, kunt u of uw sector, Organisatie of bedrijfsschap deze zelf opstellen en ter goedkeuring voorleggen aan de minister. Wellicht kunt u ook gebruik maken van een reeds bestaande, goedgekeurde gedragscode die betrekking heeft op hetzelfde soort werkzaamheden. LNV zal de eenmaal goedgekeurde gedragscodes via internet publiceren (www.minlnv.nl).

In de gedragscode beschrijft u hoe u in uw werk schade aan de beschermde dieren en planten zult voorkomen of tot een minimum zult beperken. De gedragscode moet aangeven hoe u in de praktijk "zorgvuldig handelt". Er gelden geen vormeisen voor een gedragscode.

Let op: de vrijstelling geldt pas als u daadwerkelijk handelt conform de goedgekeurde gedragscode en dit ook kunt aantonen.

Het aanvragen van een ontheffing

Als u niet in aanmerking komt voor de vrijstellingsregeling, kunt u een ontheffing van de Flora- en faunawet aanvragen bij LNV. Uw verzoek om ontheffing wordt onderworpen aan een lichte toets of een uitgebreide toets, afhankelijk van de soorten die op de planlocatie voorkomen.

Voor soorten van tabel 1 en/of 2 is de lichte toets van toepassing. Voor soorten van tabel 3 en/of vogelsoorten is de uitgebreide toets van toepassing.

BIJLAGE 4

GEGEVENS QUICKSCANHULP

disclaimer De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Copyright vermelden bij verwijzen of citeren naar deze levering: '© NDFF - quickscanhulp.nl 03-03-2016 15:50:13'

Op de volgende pagina's vindt u de lijst met soorten en afstanden ten opzichte van het plangebied dat deze soorten zijn waargenomen. Een toelichting op deze lijst is te vinden op: www.quickscanhulp.nl.

Mocht u vragen hebben dan kunt u contact opnemen met de Helpdesk van Het Natuurloket:

e-mail: info@natuurloket.nl

telefoon: 0800 2356333

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Alpenwatersalamander	Amfibieën	tabel II	0 - 1 km
Levendbarende hagedis	Reptielen	tabel II	0 - 1 km
Klein glaskruid	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Eekhoorn	Zoogdieren	tabel II	0 - 1 km
Heikikker	Amfibieën	tabel III	0 - 1 km
Kamsalamander	Amfibieën	tabel III	0 - 1 km
Rugstreeppad	Amfibieën	tabel III	0 - 1 km
heideblauwtje	Insecten-Dagvlinders	tabel III	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Havik	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Huismus	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Roek	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Das	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Gewone/Grijze grootoorvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Kleine zonnedauw	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Klokjesgentiaan	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Kluwenklokje	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Lange ereprijs	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Prachtklokje	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Rietorchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Ronde zonnedauw	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Steenanjer	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Waterdriblad	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Wilde gagel	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Wilde marjolein	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Kleine modderkruiper	Vissen	tabel II	1 - 5 km
Steenmarter	Zoogdieren	tabel II	1 - 5 km
Poelkikker	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km
keizersmantel	Insecten-Dagvlinders	tabel III	1 - 5 km

Gevlekte witsnuitlibel	Insecten-Libellen	tabel III	1 - 5 km
Drijvende waterweegbree	Vaatplanten	tabel III	1 - 5 km
Grote modderkruiper	Vissen	tabel III	1 - 5 km
Zwarte Wouw	Vogels	tabel III	1 - 5 km
Franjestaart	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Watervleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Daslook	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Parnassia	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Rapunzelklokje	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Ruig klokje	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Steenbreekvaren	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Stijf hardgras	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Tongvaren	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Cottus gobio	Vissen	tabel II	5 - 10 km
Wild zwijn	Zoogdieren	tabel II	5 - 10 km
Bittervoorn	Vissen	tabel III	5 - 10 km
Bever	Zoogdieren	tabel III	5 - 10 km
Waterspitsmuis	Zoogdieren	tabel III	5 - 10 km
Europese rivierkreeft	Geleedpotigen-Insecten	tabel II	10 - 25 km
Vliegend hert	Insecten-Kevers	tabel II	10 - 25 km
Beenbreek	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Brede orchis	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Gele helmblom	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Gevlekte orchis	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Grote keverorchis	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Gulden sleutelbloem	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Herfsttijloos	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Jeneverbes	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Maretak	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Moeraswespenorchis	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Spaanse ruiter	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Stengelomvattend havikskruid	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Veldsalie	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Vleeskleurige orchis	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Wilde kievitsbloem	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Zomerklokje	Vaatplanten	tabel II	10 - 25 km
Europese meerval	Vissen	tabel II	10 - 25 km
Damhert	Zoogdieren	tabel II	10 - 25 km
Edelhert	Zoogdieren	tabel II	10 - 25 km
Boomkikker	Amfibieën	tabel III	10 - 25 km
Knoflookpad	Amfibieën	tabel III	10 - 25 km
Vinpootsalamander	Amfibieën	tabel III	10 - 25 km
bruin dikkopje	Insecten-Dagvlinders	tabel III	10 - 25 km

donker pimpernelblauwtje	Insecten-Dagvlinders	tabel III	10 - 25 km
grote ijsvogelvlinder	Insecten-Dagvlinders	tabel III	10 - 25 km
pimpernelblauwtje	Insecten-Dagvlinders	tabel III	10 - 25 km
rouwmantel	Insecten-Dagvlinders	tabel III	10 - 25 km
Groene glazenmaker	Insecten-Libellen	tabel III	10 - 25 km
Rivierrombout	Insecten-Libellen	tabel III	10 - 25 km
Gladde slang	Reptielen	tabel III	10 - 25 km
Hazelworm	Reptielen	tabel III	10 - 25 km
Ringslang	Reptielen	tabel III	10 - 25 km
Zandhagedis	Reptielen	tabel III	10 - 25 km
Kruipend moerasscherm	Vaatplanten	tabel III	10 - 25 km
Zomerschroeforchis	Vaatplanten	tabel III	10 - 25 km
Rivierprik	Vissen	tabel III	10 - 25 km
Oehoe	Vogels	tabel III	10 - 25 km
Baardvleermuis / Brandts vleermuis	Zoogdieren	tabel III	10 - 25 km
Boommarter	Zoogdieren	tabel III	10 - 25 km
Bosvleermuis	Zoogdieren	tabel III	10 - 25 km
Eikelmuis	Zoogdieren	tabel III	10 - 25 km
Grijze grootoorvleermuis	Zoogdieren	tabel III	10 - 25 km
Meervleermuis	Zoogdieren	tabel III	10 - 25 km
Tweekleurige vleermuis	Zoogdieren	tabel III	10 - 25 km
Bergnachtsorchis	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Bijenorchis	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Blaasvaren	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Bosorchis	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Dennenorchis	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Franjegentiaan	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Grote muggenorchis	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Harlekijn	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Hondskruid	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Kruisbladgentiaan	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Mannetjesorchis	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Muurbloem	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Soldaatje	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Spindotterbloem	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Steenbreekvaren subsp. trichomanes	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Stengelloze sleutelbloem	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Weideklokje	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Welriekende nachtorchis	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Zwartsteel	Vaatplanten	tabel II	25 - 50 km
Klapmuts	Zoogdieren	tabel II	25 - 50 km
Vroedmeesterpad	Amfibieën	tabel III	25 - 50 km
grote vuurvlinder	Insecten-Dagvlinders	tabel III	25 - 50 km
iepenpage	Insecten-Dagvlinders	tabel III	25 - 50 km

tweekleurig hooibeestje	Insecten-Dagvlinders	tabel III	25 - 50 km
veldparelmoervlinder	Insecten-Dagvlinders	tabel III	25 - 50 km
Gestreepte waterroofkever	Insecten-Kevers	tabel III	25 - 50 km
Gaffellibel	Insecten-Libellen	tabel III	25 - 50 km
Adder	Reptielen	tabel III	25 - 50 km
Muurhagedis	Reptielen	tabel III	25 - 50 km
Beekprik	Vissen	tabel III	25 - 50 km
Baardvleermuis	Zoogdieren	tabel III	25 - 50 km
Bechsteins vleermuis	Zoogdieren	tabel III	25 - 50 km
Ingekorven vleermuis	Zoogdieren	tabel III	25 - 50 km
Kleine dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	25 - 50 km
Noordse woelmuis (arenicola)	Zoogdieren	tabel III	25 - 50 km
Otter	Zoogdieren	tabel III	25 - 50 km
Vale vleermuis	Zoogdieren	tabel III	25 - 50 km
Aapjesorchis	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Blauwe zeedistel	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Bleek bosvogeltje	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Bokkenorchis	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Duitse gentiaan	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Geelgroene wespenorchis	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Groene nachtorchis	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Groensteel	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Herfstschröforchis	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Pijlscheefkelk	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Poppenorchis	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Purperorchis	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Rechte driehoeksvaren	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Schubvaren	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Slanke gentiaan	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Steenrode orchis	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Valkruid	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Veenmosorchis	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Vliegenorchis	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Vogelnestje	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Welriekende/Bergnachtorchis	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Zomeradonis	Vaatplanten	tabel II	50 - 100 km
Adderzeenaald	Vissen	tabel II	50 - 100 km
Botervis	Vissen	tabel II	50 - 100 km
Brakwatergrondel	Vissen	tabel II	50 - 100 km
Dikkopje	Vissen	tabel II	50 - 100 km
Glasgrondel	Vissen	tabel II	50 - 100 km
Groene zeedonderpad	Vissen	tabel II	50 - 100 km
Grote koornaarvis	Vissen	tabel II	50 - 100 km
Hondshaai	Vissen	tabel II	50 - 100 km

Kleine pieterman	Vissen	tabel II	50 - 100 km
Kleine zeenaald	Vissen	tabel II	50 - 100 km
Pitvis	Vissen	tabel II	50 - 100 km
Symphodus melops	Vissen	tabel II	50 - 100 km
Zwarte grondel	Vissen	tabel II	50 - 100 km
Grijze zeehond	Zoogdieren	tabel II	50 - 100 km
Grote bosmuis	Zoogdieren	tabel II	50 - 100 km
Geelbuikvuurpad	Amfibieën	tabel III	50 - 100 km
Vuursalamander	Amfibieën	tabel III	50 - 100 km
dwergblauwtje	Insecten-Dagvlinders	tabel III	50 - 100 km
groot geaderd witje	Insecten-Dagvlinders	tabel III	50 - 100 km
klaverblauwtje	Insecten-Dagvlinders	tabel III	50 - 100 km
purperstreepparelmoervlinder	Insecten-Dagvlinders	tabel III	50 - 100 km
Noordse winterjuffer	Insecten-Libellen	tabel III	50 - 100 km
Sierlijke witsnuitlibel	Insecten-Libellen	tabel III	50 - 100 km
Groenknolorchis	Vaatplanten	tabel III	50 - 100 km
Elrits	Vissen	tabel III	50 - 100 km
Gestippelde alver	Vissen	tabel III	50 - 100 km
Brandts vleermuis	Zoogdieren	tabel III	50 - 100 km
Bruinvis	Zoogdieren	tabel III	50 - 100 km
Dwergvinvis	Zoogdieren	tabel III	50 - 100 km
Gewone dolfin	Zoogdieren	tabel III	50 - 100 km
Gewone vinvis	Zoogdieren	tabel III	50 - 100 km
Gewone zeehond	Zoogdieren	tabel III	50 - 100 km
Hamster	Zoogdieren	tabel III	50 - 100 km
Lynx	Zoogdieren	tabel III	50 - 100 km
Tuimelaar	Zoogdieren	tabel III	50 - 100 km
Veldspitsmuis	Zoogdieren	tabel III	50 - 100 km
Witsnuitdolfijn	Zoogdieren	tabel III	50 - 100 km
Honingorchis	Vaatplanten	tabel II	100 - 250 km
Kleine keverorchis	Vaatplanten	tabel II	100 - 250 km
Lange zonnedauw	Vaatplanten	tabel II	100 - 250 km
Veldgentiaan	Vaatplanten	tabel II	100 - 250 km
Zinkviooltje	Vaatplanten	tabel II	100 - 250 km
Blonde rog	Vissen	tabel II	100 - 250 km
Dwergbolk	Vissen	tabel II	100 - 250 km
Gehoornde slijmvis	Vissen	tabel II	100 - 250 km
Goudharder	Vissen	tabel II	100 - 250 km
Grote zeenaald	Vissen	tabel II	100 - 250 km
Harnasmannetje	Vissen	tabel II	100 - 250 km
Lozano's grondel	Vissen	tabel II	100 - 250 km
Slakdolf	Vissen	tabel II	100 - 250 km
Vorskwab	Vissen	tabel II	100 - 250 km
Ringelrob	Zoogdieren	tabel II	100 - 250 km

veenbesparelmoervlinder	Insecten-Dagvlinders	tabel III	100 - 250 km
veenhooibeestje	Insecten-Dagvlinders	tabel III	100 - 250 km
Brede geelgerande waterroofkever	Insecten-Kevers	tabel III	100 - 250 km
Heldenbok	Insecten-Kevers	tabel III	100 - 250 km
Oostelijke witsnuitlibel	Insecten-Libellen	tabel III	100 - 250 km
Dikkopschildpad	Reptielen	tabel III	100 - 250 km
Kemps zeeschildpad	Reptielen	tabel III	100 - 250 km
Lederschildpad	Reptielen	tabel III	100 - 250 km
Atlantische steur	Vissen	tabel III	100 - 250 km
Bataafse stroommossel	Weekdieren	tabel III	100 - 250 km
Groot zee gras	Zeeorganismen	tabel III	100 - 250 km
Gestreepte dolfijn	Zoogdieren	tabel III	100 - 250 km
Gewone spitssnuitdolfijn	Zoogdieren	tabel III	100 - 250 km
Griend	Zoogdieren	tabel III	100 - 250 km
Hazelmuis	Zoogdieren	tabel III	100 - 250 km
Noordse vinvis	Zoogdieren	tabel III	100 - 250 km
Orka	Zoogdieren	tabel III	100 - 250 km
Potvis	Zoogdieren	tabel III	100 - 250 km
Wilde kat	Zoogdieren	tabel III	100 - 250 km
Witflankdolfijn	Zoogdieren	tabel III	100 - 250 km

BIJLAGE 5

NATUURONDERZOEK 2012 (BUREAU SCHENKEVELD)

UITBREIDING GOLFBAAN "DE HOOGE VORSSEL"

natuuronderzoek

actualisatie

colofon

1 juni 2012

- tekst	dr. A.J. M. Schenkeveld
- productie	bureau Schenkeveld
Visstraat 1, 4101 AC Culemborg
Telefoon: 0345- 534245, Mobiel: 06-28307831
Email: bramschenkeveld@ziggo.nl
- opdrachtgever	Van Eerd Golf bv, Nistelrode
- contactpersonen	Andre van Heumen van Van Eerd Golf bv
Gerard Overkamp van To Interface, Vught

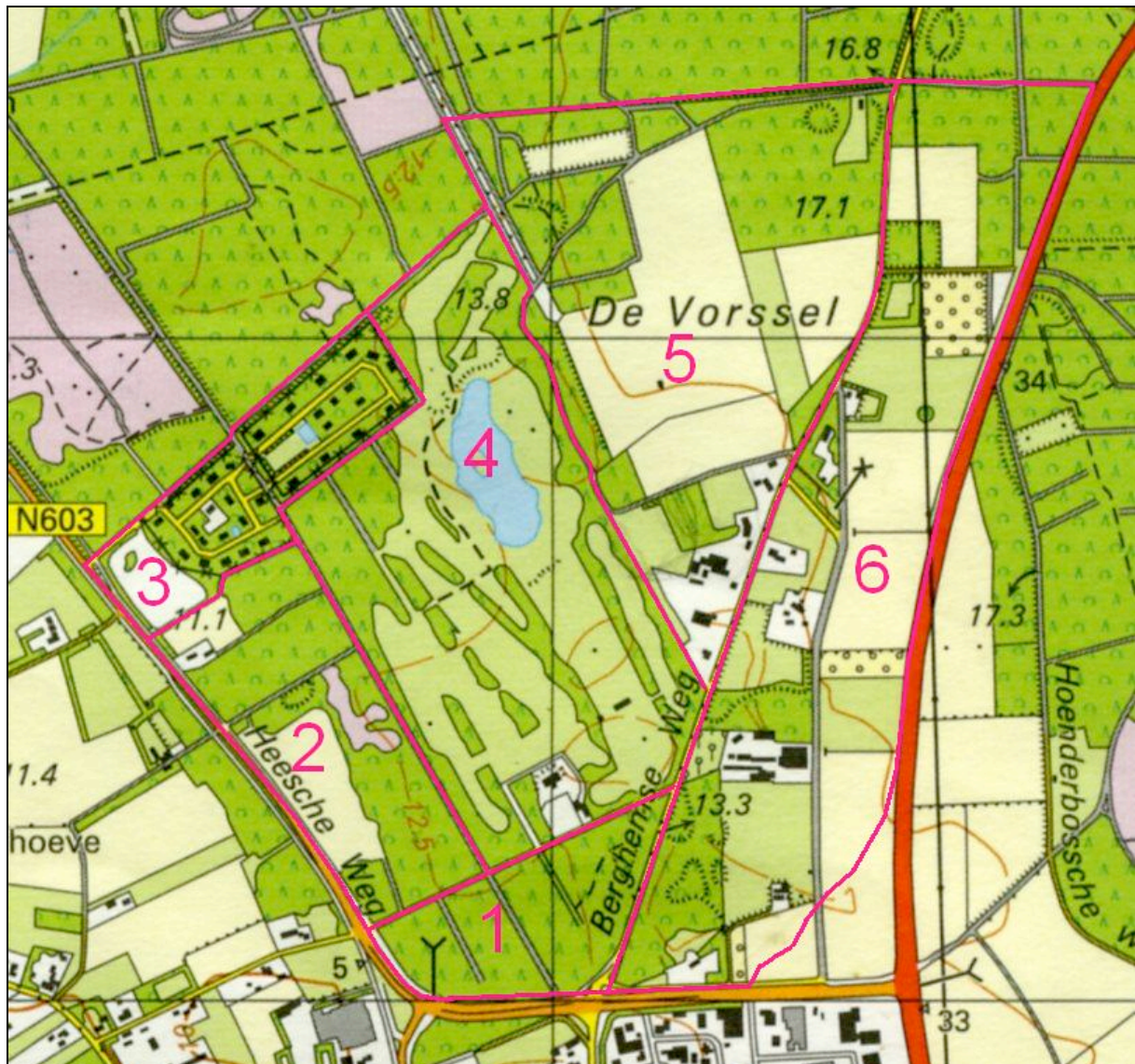
1 Inleiding

Initiatief

Van Eerd Golf bv is van plan de huidige 9-holes golfbaan De Hooge Vorssel te Nistelrode om te vormen tot een volwaardige 18-holes wedstrijd baan. Omdat de uitbreiding voor een klein deel in de ecologische hoofdstructuur van Nederland (EHS) en voor de rest in de Groenblauwe mantel van Noord-Brabant (Structuurvisie Noord-Brabant, 2011) komt te liggen, is ook ruimte nodig voor natuurcompensatie en landschapsinvestering. Ten behoeve van deze herinrichting is het nodig inzicht te krijgen in de verspreiding van de natuurwaarden in het gebied.

Het uitbreidingsgebied ligt zowel ten oosten als ten westen van de huidige baan. Het betreft voornamelijk agrarisch gebied, maar omvat ook een MOB-terrein en productiebos.

Het onderzoeksgebied is inclusief de huidige baan ca. 100 ha groot (zie figuur 1).

figuur 1: ligging onderzoeksgebied (roze omljnd) en deelgebieden (roze omljnd en genummerd 1-6)

In het definitief ontwerp vindt er uitbreiding van de golf functie plaats in de deelgebieden 3 en 5. Verder wordt in het bestemmingsplan in deelgebied 4 een duidelijker scheiding tussen de functies natuur en golf gemaakt. In de deelgebieden 5 en 6 wordt een deel van de landbouwgronden omgevormd naar natuur. Alleen de deelgebieden 1 en 2 blijven ongemoeid (geen bestemmingswijziging).

De herinrichting van het gebied vereist een bestemmingsplanwijziging. Hoewel het niet meer verplicht is, is vanwege de gevoeligheid van het initiatief besloten voorafgaand aan de bestemmingsplanwijziging een mer-procedure te volgen. Ten behoeve van de mer en het nieuwe bestemmingsplan is al eerder

door bureau Schenkeveld in 2007 een natuuronderzoek uitgevoerd¹. Dit onderzoek heeft de verspreiding van met name de soortengroepen vaatplanten, dassen, vleermuizen, broedvogels, amfibieën, reptielen, dagvlinders, sprinkhanen in beeld gebracht. Deze groepen zijn dan ook de focus van dit vervolgonderzoek.

Deze notitie is het verslag van een zo volledig mogelijke inventarisatie van de flora en fauna van het onderzoeksgebied. Het onderzoek moet inzicht geven in de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden in het plangebied en (wijde) omgeving. Deze kunnen een juridische en/of planologische belemmering zijn voor de goedkeuring van het plan.

Naast aandacht voor beschermde soorten is getracht ook de verspreiding van andere bijzondere soorten in beeld te brengen. Bijzondere soorten zijn in de eerste plaats bedreigde en/of zeldzame soorten. Daarnaast worden zowel landelijk als provinciaal zogenaamde aandachtsoorten onderscheiden. Dergelijke aandachtsoorten wijzen op bepaalde milieuomstandigheden, bijvoorbeeld kwelindicatoren, of zijn gidssoort van natuurbeleid.

Het is de bedoeling om op basis van de inventarisatie van bovengenoemde soorten tot een natuurwaardering per deelgebied en/of habitattype te komen. Deze natuurwaardering moet randvoorwaarden en uitgangspunten opleveren voor het definitief ontwerp. De belangrijkste natuurwaarden zullen moeten worden gespaard. Verder moet duidelijk worden waar in het onderzoeksgebied de beste natuurontwikkelingsmogelijkheden liggen en hoe deze moet worden gefaciliteerd.

De resultaten zullen zoveel mogelijk per deelgebied worden gepresenteerd.

2 Methode

Het plangebied is in het voorjaar van 2012 en de zomer en herfst van 2011 door verschillende onderzoekers bezocht. De inventarisatiemedewerkers zijn Hub Cuppen (amfibieën, reptielen, dagvlinders, libellen en sprinkhanen), Frank Mertens (vleermuizen, roofvogels, uilen en spechten), Marc Moonen (dassen) en Bram Schenkeveld (broedvogels, vaatplanten). Deze veldbezoeken hadden tot doel de inventarisaties van 2007 te actualiseren. In 2007 is ook gebruik gemaakt van de broedvogelinventarisatie uit 2006 van het bureau natuurverkenningen van de provincie Noord-Brabant. Tenslotte zijn toen ook via het natuurloket de gegevens van Stichting EIS-Nederland (libellen, sprinkhanen) en RAVON (amfibieën, reptielen en vissen) verkregen. Ook deze gegevens zijn in de hieronder vermelde tabellen verwerkt.

Waarnemingen die exclusief in 2011 en 2012 zijn gedaan, worden **vet** gedrukt getoond.

3 Gebiedsbeschrijving

Het gebied tussen Nistelrode en Heesch ligt op de Peelhorst niet ver van de Peelrandbreuk. De breuk scheidt de Peelhorst van de Centrale Slenk en is iets ten westen van de Heesche Weg tussen Donzel en Hooge Wijst duidelijk zichtbaar in het terrein aanwezig. In deelgebied 6 loopt onder de draden van de hoogspanningsmasten een breuk, die in het terrein minder duidelijk zichtbaar is.

Het gehele onderzoeksgebied ligt op een Maasterras uit het Saalien. Door haar geëxponeerde ligging is het in het Weichselien niet bedekt met dekzand en liggen de grofzandige en grindrijke rivierafzettingen (Formatie van Veghel) aan de oppervlakte. De grindrijke bovengrond is op veel plaatsen in het onderzoeksgebied (deelgebieden 2, 4, 5 en 6) gewonnen t.b.v. de bouwnijverheid. Het oorspronkelijke maaiveld helt van noordoost naar zuidwest en verloopt van 17 naar 11 m NAP (= ca. 5 ‰).

De bodem is droog en schraal door de relatief hoge ligging en het grove bodemmateriaal. Het bodemtype op de niet-vergraven bos- en heidegronden is een haarpodzolgrond. De landbouwgronden van De Vorssel (deelgebied 5) hebben vanwege eeuwenlange plaggenbemesting een dikke minerale eerdlaag (oud-bouwlanddek) en moeten getypeerd worden als zwarte enkeerdgrond. Dit geldt ook voor deelgebied 6. Het zuidoostelijk deel hiervan behoorde eens tot oude akkercomplex rond Nistelrode.

¹ Schenkeveld, A.J.M., 2007: Uitbreiding Golfbaan 'De Hooge Vorssel' natuuronderzoek; bureau Schenkeveld, Culemborg.

Het huidige landgebruik buiten de golfbaan is divers: agrarisch (deelgebied 2, 5 en 6), militair (deelgebied 3), bosbouwkundig (alle deelgebieden), industrieel (opslag; deelgebied 3 en 5) en wonen (deelgebied 2, 5 en 6). De meeste functies presteren matig of zijn net opgehouden te bestaan. De meeste landbouwpercelen worden gebruikt voor de snijmaisteelt. Drie kavels bestaan uit grasland, waarvan er twee beweid wordt. De andere wordt gemaaid. Verder worden twee kavels voor de boomteelt gebruikt (deelgebied 6).

Het MOB-terrein is recent verlaten. De gebouwen zijn afgebroken. Het hekwerk en de ontsluiting zijn nog grotendeels intact.

Het bos bestaat vooral uit jonge dennenopstand. Door vergraving is het maaiveld in het bos plaatselijk zeer geaccidenteerd. De meeste percelen zijn bosbouwkundig verwaarloosd. Er is topbreuk, veel dood hout en een dunningsachterstand.

Het bedrijfsterrein aan de Heesche Weg werd gebruikt voor de opslag van plastic vaten. Ook de bedrijven aan de Berghemse Weg hebben/hadden een opslag- en transportfunctie.

Het plangebied telt een tiental woningen, vooral gesitueerd aan weerszijden van de Berghemse weg.

4 Natuurwaarden

Vaatplanten

Onderstaande tabel geeft een alfabetische opsomming van alle in het gebied aangetroffen meer bijzondere plantensoorten met in de daaropvolgende kolommen of ze een beschermde status hebben (1-3), of ze op de nationale lijst van bedreigde soorten staan (EB, BE, KW, GE), en het deelgebied waarin ze zijn aangetroffen. De deelgebieden, waarin de betreffende soort alleen in 2011 is aangetroffen is **vetgedrukt**.

De lijst is gebaseerd op 2 veldbezoeken, t.w. 18 juni 2007 en 17 oktober 2011.

Wetenschappelijk naam	Nederlandse naam	F&fwet	Rd_lijst	Deelgebied					
				1	2	3	4	5	6
Anthoxanthum aristatum	Slofhak		GE					x	
Campanula rotundifolia	Grasklokje	1				x		x	x
Epipactis helleborine	Brede wespenorchis	1			x	x	x		
Filago minima	Dwergviltkruid		GE				x	x	
Genista pilosa	Kruipbrem		KW					x	x
Illecebrum verticillatum	Grondster		GE				x		
Lythrum portula	Waterpostelein								x
Potentilla anglica	Kruipganzerik					x			
Teucrium scorodonia	Valse salie					x			
Ulex europaeus	Gaspeldoorn		KW				x		
Veronica montana	Bosereprijs					x			
Vinca minor	Kleine maagdenpalm	1					x	x	

Er zijn 3 wettelijk beschermde plantensoorten in de zin van de Flora- en Faunawet aangetroffen. Dit zijn Grasklokje, Brede wespenorchis en Kleine maagdenpalm. Ze behoren tot categorie 1 (= algemeen beschermd).

Verder zijn tijdens de inventarisatie 5 rode-lijstsoorten (2004), t.w. Slofhak, Dwergviltkruid, Kruipbrem, Grondster en Gaspeldoorn waargenomen. Rode-lijstsoorten zijn soorten, waarvan het voorkomen in Nederland achteruitgaat. Hun voortbestaan is bedreigd. Deze hebben daarom een natuurwaarde van nationaal niveau. Daarnaast zijn een aantal andere soorten vanwege hun zeldzaamheid (KFK88-99 ≤ 5) van nationaal belang. Dit betreft alleen Bosereprijs.

Er zijn verder een aantal plantensoorten met een natuurwaarde van regionaal niveau (zeldzaam of bedreigd in Noord-Brabant). Dit betreft Waterpostelein, Kruipganzerik en Valse salie.

Van de genoemde bijzondere soorten zijn Kleine maagdenpalm en Gaspeldoorn adventief, d.w.z. dat ze ooit als plant of als zaad zijn ingebracht en daarna verwilderd.

De verspreiding van bovengenoemde soorten wordt getoond in figuur 2 van het rapport uit 2007². Nieuwe waarnemingen van echt wilde soorten zijn Kruipbrem in een boomteeltperceel (Fijnspar) in deelgebied 6 en Kruipganzerik en Bosereprijs op het asfalt van het MOB-terrein.

² Schenkeveld, A.J.M., 2007: Uitbreiding Golfbaan 'De Hooge Vorssel' natuuronderzoek; bureau Schenkeveld, Culemborg.

Bij ruimtelijke ingrepen zijn de groeiplaatsen van de hierboven vermelde soorten niet beschermd.

Avifauna

Onderstaande tabel geeft een alfabetische opsomming van alle in het gebied aangetroffen broedvogelsoorten met in de daaropvolgende kolommen of ze onder de Vogelrichtlijn vallen (bijlage I), de nesten een beschermde status hebben (1-5), ze op de nationale lijst van bedreigde soorten staan (EB, BE, KW, GE), en het deelgebied waarin ze zijn aangetroffen. De deelgebieden, waarin de betreffende soort alleen in 2012 is aangetroffen is **vetgedrukt**.

De lijst is gebaseerd op eigen onderzoek in 2007, het onderzoek van medewerkers van het bureau Natuurverkenningen van de provincie Noord-Brabant in 2006. Zij hebben alleen de landbouwgronden van de deelgebieden 5 en 6 onderzocht. Tenslotte is vanwege hun beschermde status in het voorjaar van 2012 gezocht naar nesten van uilen, spechten en roofvogels (2 veldbezoeken in maart en mei).

Nederlandse naam	Vogel	F&fwet	Rd_1st	Deelgebied					
				1	2	3	4	5	6
Boomklever		5			x		x	x	x
Boomleeuwerik	I								x
Buizerd		4						x	x
Boomkruiper		5		x	x	x	x	x	x
Bosuil		5				x*			
Ekster		5		x	x	x		x	x
Geelgors					x			x	x
Gekraagde roodstaart		5			x			x	x
Grasmus								x	
Groene specht		5	KW				x		x
Grote bonte specht		5		x	x	x	x	x	x
Havik		4							x
Huismus		2			x			x	x
Koolmees		5		x	x	x	x	x	x
Nachtzwaluw	I		KW						x
Patrijs			KW		x				
Pimpelmees		5		x	x	x	x	x	x
Sperwer		4		x					
Spreeuw		5						x	x
Zwarte kraai		5						x	x
Zwarte roodstaart		5						x	
Zwarte specht	I	5						x	

* eigenlijke nest net buiten het deelgebied

De tabel is alleen een opsomming van de broedvogelsoorten met een op communautair, landelijk of provinciaal niveau bedreigde of beschermde status. De beschermde status betreft die van de nesten. De meeste hiervan behoren tot categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Het zijn vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De verspreiding van deze soorten moet wel in beeld worden gebracht. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

De nesten van Buizerd, Havik, Huismus en Sperwer zijn daadwerkelijk jaarrond beschermd.

Genoemde roofvogels hebben hun nesten in dennenbomen verspreid over het onderzoeksgebied. In totaal gaat het om 5 plekken in de deelgebieden 1, 5 en 6.

Huisumus is op 4 plekken steeds in de omgeving van bebouwing (aan de Heesche- en Berghemseweg) vastgesteld.

Al deze 9 plekken zijn streng beschermd onder de Flora- en faunawet (artikel 11).

Daarnaast toetste de provincie Noord-Brabant ingrepen in de Groene hoofdstructuur leefgebied struweelvogels (nu: Groenblauwe mantel) aan hun gevolgen voor de kwaliteit van de habitat voor deze vogels. Dit betreft hier Geelgors (5 territoria), Grasmus (1 territorium) en Patrijs (1 territorium).

Zoogdieren

Onderstaande tabel geeft een alfabetische opsomming van alle in het gebied aangetroffen zoogdiersoorten met in de daaropvolgende kolommen of ze onder de Habitatrichtlijn vallen (bijlage IV), of ze een beschermde status hebben (1-3), ze op de nationale lijst van bedreigde soorten staan (EB, BE, KW, GE), en het deelgebied waarin ze zijn aangetroffen. De deelgebieden, waarin de betreffende soort alleen in 2011/2012 is aangetroffen is **vetgedrukt**.

Verder is er van een aantal soorten (Das, Vos en vleermuizen) ook aangegeven of er verblijfplaatsen (burcht, vluchtpijp, hol, zomerkolonie, paarplek) is aangetroffen (v).

Nederlandse naam	Habitat	F&fwet	Rd_lst	Deelgebied					
				1	2	3	4	5	6
Bosmuis		1		x	x	x	x	x	x
Das		3		x	v	x	x	v	v
Egel		1		x	x	x	x	x	x
Gewone bosspitsmuis		1		x	x	x	x	x	x
Gewone dwergvleermuis	IV	3		x	x	x	v	v	v
Gewone grootvleermuis	IV	3			x	x	x		
Haas		1						x	x
Konijn		1		x	x	x	x	x	x
Mol		1		x	x	x	x	x	x
Ree		1		x	x	x	x	x	x
Rosse vleermuis	IV	3					v		
Ruige dwergvleermuis	IV	3					x	x	
Veldmuis		1		x	x	x	x	x	x
Vos		1		x	v	x	x	x	x
Watervleermuis	IV	3					x		

Omdat dassen en vleermuizen streng beschermd (categorie 3) zijn is hier extra veldonderzoek naar gedaan.

Dassen

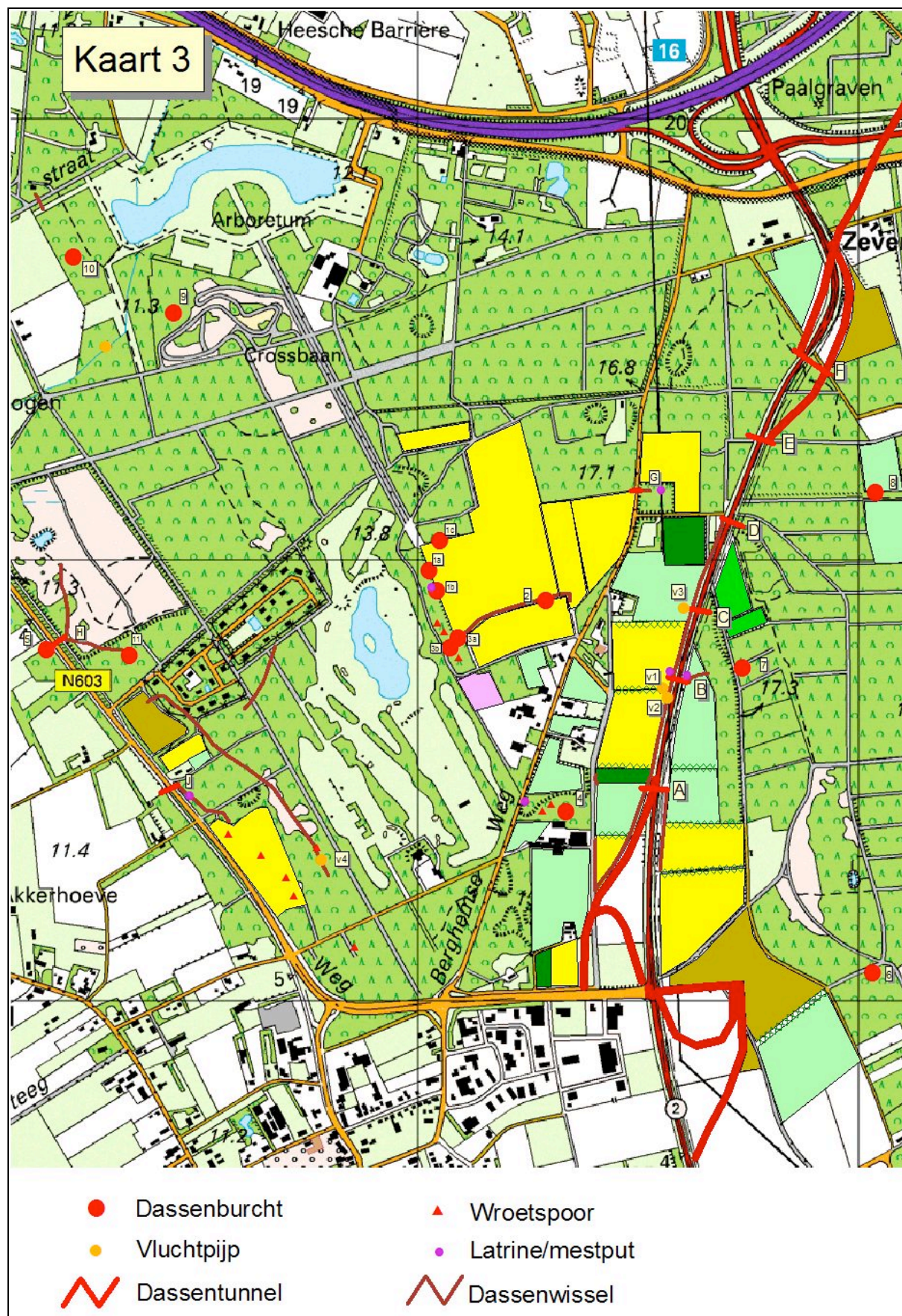
In maart 2012 is door Marc Moonen van de Stichting Das & Boom het dassenonderzoek uit 2007 geactualiseerd. De rapportage hierover is opgenomen als bijlage 1. Figuur 2 (kaart 3 uit de bijlage) toont de belangrijkste bevindingen.

De meeste dassenactiviteit in het onderzoeksgebied is geconstateerd:

- in de omgeving van de burchten (1 en 3) in de steilrand langs de Vorssel (deelgebied 5);
- langs het raster en bij de dassentunnels (A-C) van de A50 (deelgebied 6);
- in en rond het bosje met hoofdburcht (4) ten oosten van de Berghemseweg (deelgebied 6);
- ten oosten van het raster langs de Heescheweg (deelgebied 2).

Burchten, vluchtpijpen, wissels en (gebruikte) tunnels van dassen zijn streng beschermd onder de Flora- en faunawet (artikel 11). Daarnaast toetst de provincie Noord-Brabant golfbaanuitbreidingen aan de gevolgen voor dassen³. Naast verblijfplaatsen en vaste trekroutes wordt ook getoetst aan de voedselfunctie. Er mag geen of nauwelijks zogenaamd primair voedselgebied (= vochtig weiland en bos) verloren gaan.

³ Anonymus, 2005: Dassen en Golfbanen duurzaam samen?; Arcadis, Arnhem.

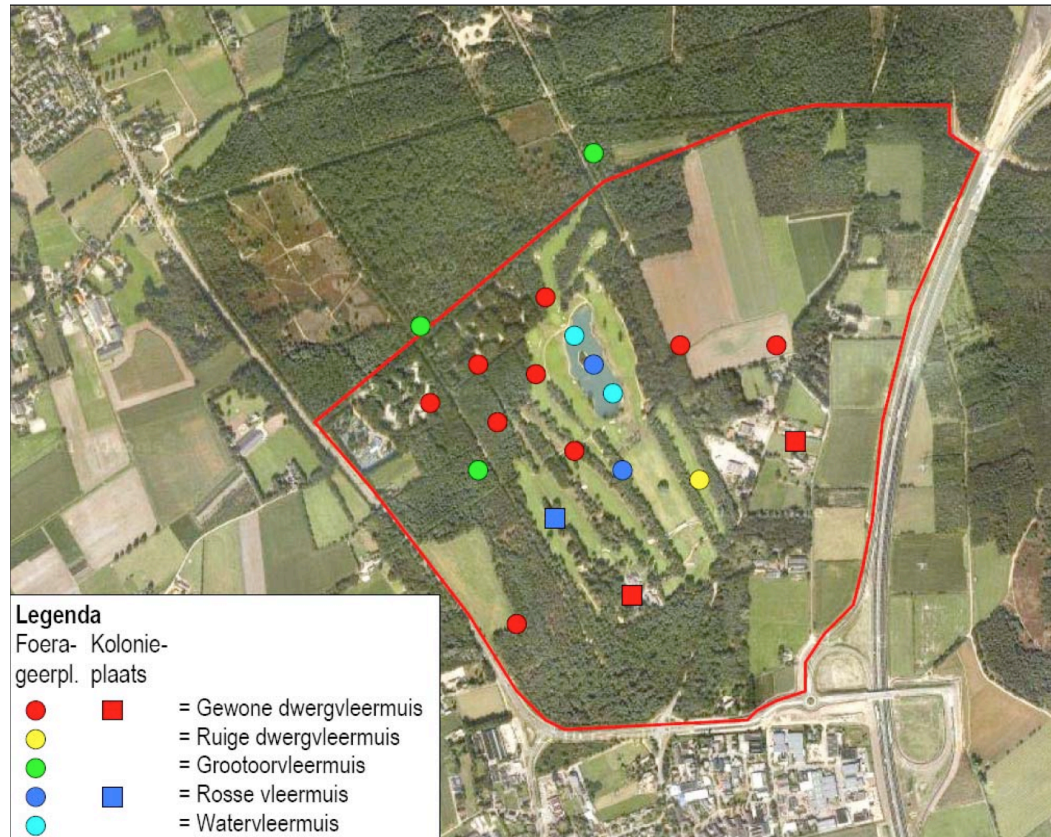

figuur 2: dassenactiviteit in het onderzoeksgebied (zie bijlage 1)

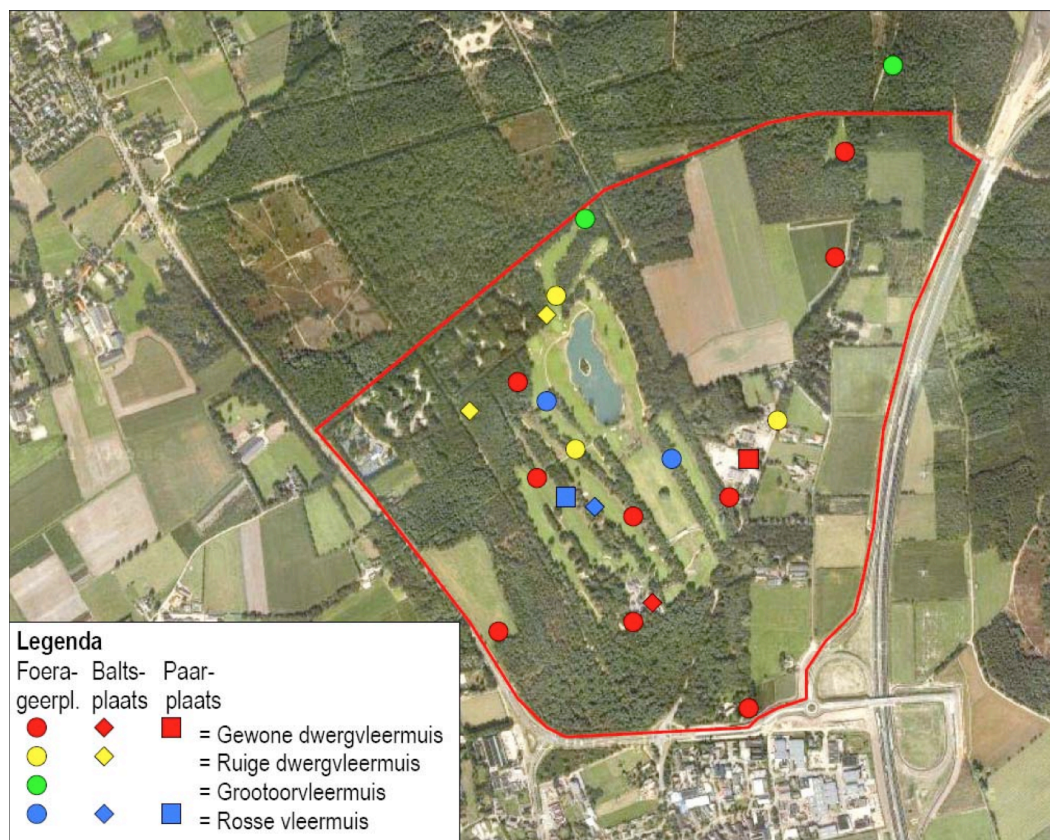
Vleermuizen

Het onderzoeksgebied is in de periode juni - september 2007 5x door Frank Mertens bezocht om het gebruik door vleermuizen in kaart te brengen. Dit vleermuisonderzoek is geactualiseerd door middel van 6 veldbezoeken in 2011 en 2012. Het verslag hiervan is opgenomen als bijlage 2.

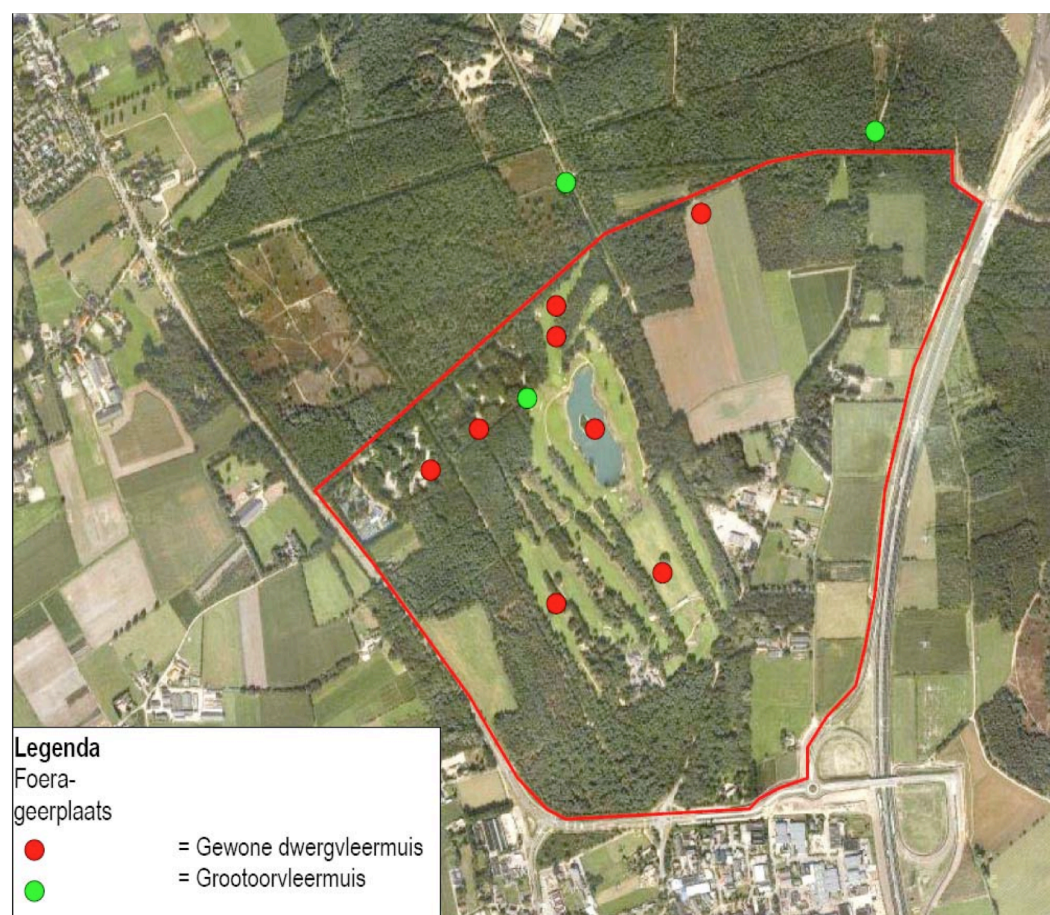
Hieronder is de verspreiding van de verschillende soorten in de periodes zomer 2011, herfst 2011 en voorjaar 2012 afgebeeld.

figuur 3a: waarnemingen vleermuizen in zomer 2011

figuur 3b: waarnemingen vleermuizen in herfst 2011

figuur 3c: waarnemingen van vleermuizen in voorjaar 2012

De belangrijkste conclusies van het vleermuisonderzoek zijn:

- Het onderzoeksgebied wordt door Gewone en Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Watervleermuis en Rosse vleermuis als foerageergebied gebruikt.
- Gewone dwergvleermuis en Rosse vleermuis hebben in het onderzoeksgebied ook kraamkolonies en paarplekken.
- Van Ruige dwergvleermuis is ook een baltsplek vastgesteld.
- De hoogste concentratie foerageergebied, kraamkolonies, balts- en paarplaatsen ligt in deelgebied 4 (= golfbaan).

De hierboven genoemde verblijfplaatsen van vleermuizen zijn streng beschermd onder de Flora- en faunawet (artikel 11). Er zijn geen (beschermd) vaste vliegroutes vastgesteld.

Herpetofauna

In juli en augustus 2011 zijn door Hub Cuppen 2 veldbezoeken gebracht om de herpetofauna, vissen, libellen, dagvlinders en sprinkhanen te inventariseren. Het verslag hiervan is als bijlage 3 opgenomen. Dit onderzoek is een actualisatie van de inventarisatie in 2007.

Onderstaande tabel geeft een alfabetische opsomming van alle in het gebied aangetroffen amfibie- en reptielsoorten met in de daaropvolgende kolommen of ze onder de Habitatrichtlijn vallen (bijlage IV), of ze een beschermde status hebben (1-3), ze op de nationale lijst van bedreigde soorten staan (EB, BE, KW, GE), en het deelgebied waarin ze zijn aangetroffen. De deelgebieden, waarin de betreffende soort alleen in 2011 is aangetroffen is **vetgedrukt**.

Nederlandse naam	Habitat	F&fwet	Rd_lst	Deelgebied					
				1	2	3	4	5	6
Bastaardkikker		1				x	x		
Bruine kikker		1				x	x	x	x
Gewone pad		1				x	x	x	x
Kamsalamander	IV	3	KW						x
Kleine watersalamander		1							x
Levendbarende hagedis		2					x	x	
Rugstreeppad	IV	3				x	x		

De waarneming van de streng beschermde en bedreigde Kamsalamander is in 2001 gedaan in een poel in het bos bij een villa aan de Vliegvelddweg (x, y=167.2, 414.2) (deelgebied 6). Hierin zijn toen zowel mannetjes, vrouwtjes als larven aangetroffen. Deze waarneming is niet bevestigd door het onderzoek in 2007 en 2011. Het moment van waarneming (juli) was beide keren waarschijnlijk te laat in het seizoen.

De waarneming van de streng beschermde Rugstreeppad betreft een roepend mannetje in deelgebied 3 in 2007 en larven in een nat karrenspoor ten zuiden van de grote plas in deelgebied 4 in 2011.

De beschermde (categorie 2) Levendbarende hagedis is waargenomen in de heidestrook ten zuiden van de grote plas in deelgebied 4 in 2007 en 2011 en in een heidestrook in deelgebied 5 in 2011 (zie verder bijlage 3).

De voortplantings- en overwinteringsplekken van Kamsalamander, Levendbarende hagedis en Rugstreeppad zijn (streng) beschermd onder de Flora- en faunawet (artikel 11). Verder moet de ecologische functionaliteit van het leefgebied tenminste behouden blijven.

Van het leefgebied kwetsbare soorten van de GHS (nu: Groenblauwe mantel) is alleen in de heidestrook van deelgebied 5 een vertegenwoordigende soort, t.w. Levendbarende hagedis, aangetroffen. De andere zogenaamde kwetsbare soorten komen juist in andere deelgebieden (3, 4 en 6) voor.

Vissen

Buiten de hierboven genoemde poel in het bos aan de Vliegvelddweg zijn de beide andere wateren in het gebied (poel MOB-complex en grote plas) matig zuur en vrij voedselarm van karakter. In beide zijn exotische vissoorten uitgezet. In het MOB-complex zijn enkele grote exemplaren Graskarper waargenomen en circa 75 exemplaren van de Zonnebaars. In de grote plas is vrij veel Graskarper

aanwezig. De begrazingsdruk van deze soort is hier zo groot dat water- en oeverplanten vrijwel ontbreken met uitzondering van een lisdodgengordel aan de zuidkant van de plas. Daarnaast komen in de vijver op de golfbaan verschillende vissoorten voor, o.a. Blankvoorn, Rietvoorn, Drie- en Tiendoornige stekelbaars. Verder is hier naast Graskarper ook Goudvis uitgezet⁴. Geen van de waargenomen vissoorten is wettelijk beschermd.

Insecten

Onderstaande tabel geeft een alfabetische opsomming van alle in het gebied aangetroffen dagvlinder- (V), sprinkhaan- (S) en libellesoorten (L) met in de daaropvolgende kolommen hoe zeldzaam in Nederland ze zijn (1-9), ze op de nationale lijst van bedreigde soorten staan (EB, BE, KW, GE), en het deelgebied waarin ze zijn aangetroffen. De deelgebieden, waarin de betreffende soort alleen in 2011 is aangetroffen is **vetgedrukt**.

Er zijn alleen soorten opgenomen met een zeldzaamheidsklasse ≤ 7 .

Nederlandse naam	Soort	Zeldz	Rd_lst	Deelgebied					
				1	2	3	4	5	6
Boskrekel	S	6			x	x	x		
Bruin blauwtje	V	6	KW	x					x
Eikenpage	V	7		x	x			x	
Koraaljuffer	L	5				x			
Metaalglanslibel	L	7				x			
Oranje zandoogje	V	7		x	x	x	x	x	x
Sikkelsprinkhaan	S	2	GE					x*	x
Smaragdlibel	L	7				x			
Struiksprinkhaan	S	7					x	x	
Zeggendoortje	S	6					x		
Zuidelijk spitskopje	S	2							x
Zwervende heidelibel	L	5					x		

*) net buiten het betreffende deelgebied

Er zijn in 2007 en 2011 geen beschermde insectensoorten of andere ongewervelde diersoorten aangetroffen.

Dagvlinders

In het onderzoeksgebied is in 2011 een behoorlijk aantal dagvlindersoorten (21 soorten) waargenomen. Het merendeel van de aangetroffen soorten is algemeen tot zeer algemeen in Nederland (zie verder bijlage 3). De meest bijzondere waargenomen dagvlindersoort is Bruin blauwtje in de berm van de aansluiting van de A50 op de Noorderbaan (deelgebied 6) en verderop langs de Noorderbaan (deelgebied 1).

Sprinkhanen

Er zijn in 2011 10 sprinkhaansoorten waargenomen. De meeste zijn (zeer) algemeen in Nederland. Alleen de Sikkelsprinkhaan en Zuidelijk spitskopje zijn zeer zeldzaam. Sikkelsprinkhaan is ook bedreigd. De soort is op een heideterrein net buiten deelgebied 5 en in een ruige berm (Wingweg) in deelgebied 6 gesignaleerd.

Libellen

De libellenrijkdom van het gebied is sedert 2007 achteruit gegaan (van 21 naar 14 soorten). Alleen Koraaljuffer is minder algemeen. Deze is bij de poel in deelgebied 3 gesignaleerd (3 exx.). De grote dichtheid van de exotische vissoorten Graskarper en Zonnebaars in de wateren van het onderzoeksgebied zijn slecht voor de libellenrijkdom.

Overige ongewervelde dieren

Op verschillende plekken in de bosranden van de deelgebieden 1 en 5 zijn in 2007 nesten van de beschermde Rode (behaarde ?) bosmier gezien.

⁴ Mondelinge mededeling Joop Rosenhart, hoofdgreenkeeper Hooge Vorssel, 2005.

5 Conclusie

Natuurwaardering

Deelgebied 4, t.w. de huidige golfbaan, heeft de meeste natuurwaarden. In de 6 jaar geleden afgegraven natuurontwikkelingsdelen groeien een aantal vaatplantensoorten van de Rode lijst zoals Dwergviltkruid en Grondster en kruipen bedreigde diersoorten als Levendbarende hagedis en Rugstreeppad. Verder is de golfbaan belangrijk leefgebied van vleermuizen (met kraamkolonies en paarplaatsen).

Het hele onderzoeksgebied is dassenleefgebied. De soort heeft zich zoals voorspeld in 2007 steviger gevestigd. De verblijfplaatsen (vluchtpijpen, bij- en hoofdburchten) worden overigens nog steeds uitsluitend in de steilranden van de deelgebieden 2, 5 en 6 aangetroffen, maar deze zijn wel toegenomen en ook in de deelgebieden 1, 3 en 4 zijn nu sporen van dassenactiviteit aangetroffen. De kwaliteit van de deelgebieden 5 en 6 als leefgebied struweelvogels is verder achteruitgegaan. In 2011/2012 zijn geen broedgevallen van Patrijs en Grasmus waargenomen. Wel is Boomleeuwerik gesignaleerd (in deelgebied 6).

De kwalificatie van een deel van deelgebied 5 als leefgebied kwetsbare soorten (amfibieën en reptielen) kon in 2011 ten dele worden bevestigd. De waarnemingen van Rugstreeppad en Levendbarende hagedis zijn over het gehele onderzoeksgebied gezien toegenomen. Maar ook hierin scoort deelgebied 4 beter dan de andere deelgebieden.

Naast deelgebied 4 onderscheidt zich deelgebied 6 door de (exclusieve) aanwezigheid van Boomleeuwerik, Nachtzwaluw, Kamsalamander, Bruin blauwtje, Sikkelsprinkhaan, Zuidelijk spitskopje.

Ingreep

De effecten van de uitbreiding van de golfbaan en de natuurontwikkeling op de hierboven beschreven natuurwaarden komen niet hier, maar in de mer aan de orde. Hieronder wordt voorlopig volstaan met een opsomming van de (beschermde en bedreigde) natuurwaarden, die in het geding zijn:

- bedreigde vaatplantensoorten van akker, bos en hei
- struweelvogels
- bosvogels, de beschermde nesten van spechten, roofvogels en uilen in het bijzonder
- dassen
- vleermuizen
- herpetofauna, Kamsalamander, Levendbarende hagedis en Rugstreeppad in het bijzonder
- insecten van hei/schraalgrasland, Bruin blauwtje en Sikkelsprinkhaan in het bijzonder

Natuurtoets

Ook de toetsing van de ingreep aan de (inter) nationale natuurbeschermingswetgeving en het provinciaal natuurbeleid komt pas in de mer aan de orde. Voor zover te overzien zijn vooral de effecten in de aanlegfase van de golfbaan en de in de omgeving liggende mitigerende natuurgebieden belangrijk. De opgave zal zijn om gedurende deze periode de ecologische functionaliteit van het gebied voor de soortengroepen struweelvogels, dassen, Rugstreeppad en Levendbarende hagedis overeind te houden. Om dit goed vorm te geven zal daarom een ontheffingsaanvraag ex artikel 75C van de Flora- en faunawet worden aangevraagd ten behoeve van een zogenaamde positieve afwijzing. In het activiteitenplan bij deze aanvraag zullen de maatregelen om alle schade aan de betreffende soorten te mitigeren worden geconcretiseerd. Daarin komt ook de fasering van de werkzaamheden aan de orde.

6 Bijlagen

Bijlage 1: Moonen, M, 2012: Onderzoek naar de waarde van het golfbaanuitbreidingsgebied Hooge Vorssel voor dassen update; Stichting Das en Boom, Beek-Ubbergen.

Bijlage 2: Merten, F., 2012: Actualiserend onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen in het gebied en omgeving van golfclub Hooge Vorssel te Nistelrode; bureau Mertens, Wageningen.

Bijlage 3: Cuppen, H., 2011: Een onderzoek naar de herpetofauna, vissen, dagvlinders, libellen en sprinkhanen op Golfbaan De Hooge Vorssel te Nistelrode; Adviesbureau Cuppen, Eerbeek.